

**Wēnnaam
fāagr kâseng**

Sebrã koe-zutu

1. Tɔʊsg koεεga.....	1
2. Wẽnnaam Gomdã, ne Wẽnnaam sorã.....	2
3. Wẽnnaam naanegã	7
4. Wẽnnaam sõblmã zemsa zãnga.....	8
5. Wẽnnaam tɔrlmã ka budgd ye.....	14
6. Wẽnnaam nonglmã tolg n yaa sõama.....	17
7. A Zeezi yaa tõnd Wẽnnaam, d Fãagda	20
8. A Zeezi pidsa bũmbã fãa tõnd yĩnga	23
9. Tɔ kɔs sɔd ne a Zeezi ka toog ye.....	29
10. Arzãnä ne bug-těnga	34
11. Maoongã ne tõogã	36
12. Pĩnd-n-bãngr gomdã ne b sẽn pĩnd n wilgã	41
13. A Ādem ne a Awa	43
14. A Kayě ne a Abelle	44
15. Zãmsg sẽn be wãoodã puga.....	46
16. Wẽnnaam nifě, neb buud a yiib n be	51
17. Tõnd tog n bãnga d sẽn dat bũmb ninga	54
18. Nebã fãa tõe n paama Wẽnnaam fãagrã	58

1. Tivusg koεεga

Wēnnaam fāagr koεεgā, b leb n boonda Koεεgā ti (Koe-noogo), a yaa nana-nana. Ad a kumsgā :

Wēnnaam naana būmb fāa ti yaa sōama zānga, la kūumā, bāasā, ne namsgā yaa tōnd yel-wēnā biisi. Yel-wēndā (wall kusgā, bi beegrā) yaa tōnd sēn ka tar pāng n tōe n zēk n ta Wēnnaam tirlmā zīigē wā, sēn yaa ti d yi sōama n tōog n maan neerā, la d tōog n maan neer buud fāa la wakat fāa wā. Tōnd maana yel-wēnā n lebg n yel-wēn-maandb d yalē wā puga, ti tōnd tuumā (d sēn maandā) ka tōe n kit ti d paam fāagr ye. Wēnnaam yaa sōmblem soaba, sēn dat n togs ti Bāmb ka tar to ye, b zemsa zānga, n yaa sōama b yalē wā fāa puga, b nedengā puga, b tuumā puse, la ne b goamā puga. Wēnnaam mengā yalē wā yaa nonglem sēn zems zānga, la b leb n yaa turg zānga, rē kitame ti Bāmb ka tōe n ka yānd tōnd yel-wēnā ye, ti bala, Bāmb tirlmā sēn zems zāngā wilgdame ti b segd n kaoo tōnd buud d yel-wēn yīnga.

Wēnnaam nonglmā ne b nimbāan-zoeerā sēn yaa kāseng tōnd yīngā yīng kitame ti Wēnnaam sēn yaa Bi-riblā, a Zeezi Kiris rika yīnga, ti pug-sād sēn ka mi rao rog bāmba, la bāmb vumda vum sēn ka tall yel-wēnde, sēn na n yil n tōog n deeg tōnd zīig ti tirlm bu-kaorā lvi bāmb zug tōnd yīnga. Bāmb paama namsgo, ka b yīngā pug bal ye, bāmb deega tōnd yel-wēnā n tuke, n kō b mengā ti yi maoong tōnd sōngr yīnga. A Zeezi kii tōnd yel-wēnā yīnga, la rasem a tāab daare, bāmb vug n basa kūum. Bāmb sēn maan woto tōnd yīngā, tōnd sā n sak n bāng d yel-wēndā n wēnemd n wa Bāmb nengē, n sak n tē ti Bāmb kii tōnd yel-wēnā yīnga, la B lebg n vugame n bas kūum, la d kis sid ne Bāmb nonglem fāagrā (n ka baood n wē nokoeemde), tōnd paamda d yel-wēnā sugri. Dē, tōnd na n pōsa bug-tēngā, la d na n paama vum sēn kōn sa wā sēn yaa vi-bāan la sū-noog zīigā arzān puga, n pōs kūumā, n pōs bāasā, n pōs namsgā, n pōs sū-sāamsā, n pōs toodā ne yel-wēnā.

Seb-bi-kāngā wilgda Wēnnaam sēn kō b fāagrā koεεg to-to, a nemsā wusg puga, la a kell n zemsda ne sēn be Bāmb Gomdā

Wēnnaam sebrā wall Guls-sōamyā) pugā kepi. Sēn na n yil n kō mamsg bōn-kāng wεngē, seb-bi-kāng tara Guls-sōamyā koees sēn tat pis-nii koabg pugā (80%). Seb-bi-kāngā tara Kāab-kudgā seb pis-tā la a wε (39) wā suk seb pis-tā la a yiibu (32), ne Kāab-paalgā seb pisi la a yopoe (27) wā suk seb pisi la a tāabo, yaa bāmb fāa sēn naag taab n yaa a Kiris tēebā Wēnnaam sebrā bugs a yiibā. Sēn paase, b ka ning Wēnnaam sebrā pug kaoreng zīig baa a yembr ti yug vugr ye.

Kāab-kudgā yaa būmb a yembr ne Zūf-rāmbā/Ebre-rāmbā Wēnnaam sebrā (b sēn boond ti Tanakh). Wēnnaam fāagr koεgā kell n yaa koe-yendā wakat fāa, la Kāab-paalgā ka wa ne tekr baa a yembr sēn kēed Kāab-kudgā wεngē ye, la a wilgdame ti Wēnnaam pidsa fāagr ning Bāmb sēn dag n pulem ti be Kāab-kudgā pugē wā. Sēn na n yil n kō mamsg koe-bāmb wεngē, seb-bi-kāngā pugā, d yātame ti Kāab-kudgā gulsmā yaa bula, ti Kāab-paalgā gulsmā yaa kēega.

2. Wēnnaam Gomdā, ne Wēnnaam sorā

Yaa neb wusg n guls Wēnnaam sebrā, la baasg zānga, a yaool n yita Wēnnaam mengā nengē.

- Wēnnaam n kit ti b guls guls-sōamyā fāa, la b bee yōod zāmsg yīnga, ti kit ti ned bāng a kongre, ti rems neda, ti wub ned tirlem pugē, (2 Timote 3 : 16)
- Bāmb kitame ti y yā toogo, n kit ti kom nams yāmba, n yaool n kō-y mande, yāmb ne y yaa ab-rāmbā sēn dag n ka mi, sēn na n yil ti y bāng ti ninsaal ka na n vī ne rub bal ye, la a na n vū ne būmb ning fāa sēn yit Sēn-Ka-Saab noorē wā. (Tōod 8 : 3)
- Bala, pīnd-n-bāngr gomd baa a ye zi n tol n yī ne ninsaal tulsem ye, la yaa Sug-sōng sēn kō būmb ningā la ninsaalbā reegd n togsd Wēnnaam yīnga. (2 Piyεr 1 : 21)

Tōnd ka tōe n wum Wēnnaam pāngā vōor ye.

- Ah! Wēnnaam Sēn-Ka-Saabo,
Ade, yāmb n tēeg y nug n naan yīngr la tēnga,
ne y pān-kāsengā.
Būmb ka be yāmb sēn ka tōe ye. (Zeremi 32 : 17)

- Mam miime ti yāmb tōee būmb fāa, la ninsaal tagsg ba a yembr ka lingd yāmb ye. (Zoob 42 : 2)
- Sēn-Ka-Saab tara ādsā sōore, la b mii ādg fāa ne a yuure. Tōnd Zu-soabā yaa kāsenga, n tar pān-kāsenga, bāmb bāngrā ka tar tek ye. (Yun-sōamyā 147 : 4–5)

Wēnnaam pānga yūda būmb fāa n tōe n kogl B Gomdā zamaanā fāa puga. La yaa vēeneg t'a ka baood remsg ye.

- Sēn-Ka-Saab goamā yaa sīd hakuka. B goamā yaa wa wanzuri b sēn ylg boaagē naoor a yopoe. Sēn-Ka-Saabo, yāmb n na n gūu yāmb goamā, la yāmb na n kogla tōnd wakat fāa ne zamaan-kāngā sēn yaa nin-wēns zamaanā. (Yun-sōamyā 12 : 7-8)
- Mood kuitame, la mo-pui zelgdame. La tōnd Wēnnaamā gomd paada wakat fāa ! (Ezayi 40 : 8)
- Sēn-Ka-Saabo, yāmb goamā bee saasē wakat fāa. (Yun-sōamyā 119 : 89)
- Mam miime ti hal kudem-wēndē, yāmb vigla y tulsmā wakat sēn kōn se yīnga. (Yun-sōamyā 119 : 152)
- Saasē la tēng na looge, la mam goamā kōn loog ye. (Matiye 24 : 35)
- Yāmb sēn paam rogem-paalgā yīnga, ka bōn-buud sēn sāamd n kūt ti yāmb paam dogem paalgā ye, la yaa bōn-buud sēn ka sāamda, yaa a Wēnnaam goamā sēn vi n paad wakat sēn kōn sa wā. (1 Piyeer 1 : 23)
- Wēnnaam Sēn-Ka-Saabo, yāmb yaa a Wēnnaam la y goamā yaa sīda, la yāmb n yeel ti y na n maana bōn-neer a woto n kō mam sēn yaa yāmb tumtumdā moasā. (2 Sāmwell 7 : 28)
- Yāmb goamā fāa yaa sīda, la yāmb bu-kao-tūrgā fāa paada wakat sēn kōn se. (Yun-sōamyā 119 : 160)

Wēnnaam bu-kaoorā sēn kēed ne beoog daarā wēngē kaosda wakat sēn kōn se ne Bāmba.

- A wa a sēn be ned fāa zug ti ki vugr bala (la kūumā poore, buud n watā), (Ebre-rāmbā 9 : 27)
- Yāmb goamā fāa yaa sīda, la yāmb bu-kao-tūrgā fāa paada wakat sēn kōn se. (Yun-sōamyā 119 : 160)

- Yaa tē Wēnnaam, zāmsg līs wēngē wā, nus tikri, la kūum vuugre, la sibgr sēn ka sētā yell wēngē. (Ebre-rāmbā 6 : 2)
- Ned tōe n tagsdame t'a rīka so-sōngo, n mik yaool n yaa sor sēn dabd ne-a kūum zīgē. La ned ning sēn kēnd-a ne yam na n paama fāagre. (Yel-būnā 28 : 26)
- Yam soab zoeta wēng n ginda, la yalem wukda a meng n tēed ti būmb kōn maan-a ye. (Yel-būnā 14 : 16)
- Gūus-m-meng soab yāta yell n zoe n soonde, la zitbā zāgsda soondgo, n bao yell n kō b mense. (Yel-būnā 22 : 3)
- Sēn deegd-a noor gūud-a a vum, la sēn ka gūusd-a ne a yel-manesem na n kiime. (Yel-būnā 19 : 16)
- Sēn ka sakd-a remsg kisa a menga, la sēn deegd-a keogr paamda yam. (Yel-būnā 15 : 32)
- La ned sā n paam dūni būmb fāa n yaool n bas n ki, bōe yōod la a paam a pugē ? (Mark 8 : 36)

Wēnnaam yaa na-kāsenga, dē, Bāmb tara pān-tōog ti wilg tōnd so-sōng ning sēn wat-a ne fāagrā.

- Sēn-Ka-Saab sēn dat būmb ning fāa, b maandame, sā n yaa saasē, wall dūniyā zugu, sā n yaa ko-kāsengē wā, wall zī-zulumsē wā. (Yun-sōamyā 135 : 6)
- Da yi yāg-yāg n zāag f meng ne yēnda ye. Ra yals yell sēn yaa wēng pugē n kaoos ye. Bala, yēnda maanda būmb ning fāa sēn noom-a. Bala, baa rīm sēn yeel būmb ningā, yēndā n so pāngā. Dē wā, ānda n tōe n sok yēnda ti : « Yāmb maanda bōe ? » (Koεg soaba 8 : 3–4)
- Saasē-Pāng-Soabā wēname n yeele : Mam sēn yāk yam n na maan būmb ningā ka na n vaal ye, mam sēn saagd n dat n maanā na n pidsame... Saasē-Pāng-Soabā n maan saag-kānga. Ānda n tōe n gidg-a t'a ka pidsi ? Bāmb nugā zēkame. Ānda n na n kok-a t'a ka wē ? (Ezayi 14 : 24,27)
- Dūniyā nebā fāa yaa wa zaalem bāmb taore. Bāmb maanda b sēn dat ne malegsā sēn be saasē wā, La ne ninsaalbā sēn be dūniyā zugā. Ned ka be n tar pāng n tōe n kus bāmb b naamē wā ye. La ned me ka be n tōe n sok ti : “Yaa bōe la yāmb maand ?” (Dāniyell 4 : 32)

Wēnnaam nonga tōndo, la tōnd sā n be manesem-wēng puga b ka sakd n deeg tōnd « pu-peelmā » wall d « tēebā » ye.

- Bala, yāmb kisga bāngre, la yāmb ka yāk yam n na n zoe Sēn-Ka-Saab ye. Yāmb sēn dag n ka reeg m saglsā, la y sēn kisg m keogrā fāa wā yīngā, y na n dt y tuumā biisi, la y na n tīga ne y mens saglse. Bala, zit kōn deeg yellā n na n ku-a, la yalembā sēn ka tagsdā n menesd-ba. La sēn kelgd-a maam zīi ne bāane. Yēnda na n vumda ne bāane, n ka tol n yeēsdē ti yel-beed na n wa paam-a ye. (Yel-būnā 1 : 29–33)
- Yalem tagsdame t'a yel-manesem zemsame, la sēn deegd-a saglg tara yam. (Yel-būnā 12 : 15)
- Bala, mam kita bāmb kaset n yetē ti b tara ratem wusg Wēnnaam yīnga, la b ka tar bāngr ye. (Rom-dāmbā 10 : 2)
- Zulem ka sōma ned ba a yembr yīng ye, la ned sā n yāgdē, a tudgdame. (Yel-būnā 19 : 2)
- Woto wā yīnga, da yī-y ka- yaa m dāmb ye, bāng-y būmb nins Zu-soabā sēn data. (Efēs-rāmbā 5 : 17)
- A Zeezi leoka bāmb yaa a: «Yāmb bee tudgr pugē, yāmb sēn ka wumd guls-sōamyā wall Wēnnaam pāngā vōorā. (Matiye 22 : 29)
- Sēn tōdg-a maam la a ka reegd mam goamā, a tara a bu-kaooda : goam nins mam sēn goma n na n kao yēnda buvd yaoleem daare. (Zā 12 : 48)

Tōnd tog n bānga hakuk ti tōnd tēebā tilga Wēnnaam Gomdā zugu, la a ka tilg zāms-wēnsā, wall rog-n-miki, bt tōnd mengā tagsd zug ye.

- A Zeezi leoka bāmb yaa a: «Zāmb-dāmba, a Ezayi sūd togsa bāngr goam ne yāmb yelle, a sēn guls n yeele: «Nin-kāensā waoogda maam ne b nobims bala, la b sūyā zāra ne maam. La bāmb sēn waoogd maamā yaa zaalem, bala, bāmb zāmsa nebā kaoreng sēn yaa ninsaalb tōod bala.» (Mark 7 : 6–9)

Wēnnaam sēn tolg n nong tōndā yīnga, b kōo tōnd keogr wusg b Gomdā pugā, la b leb n zāmsd tōnd b Gomdā pug d sēn tog n dik so-sōng ninga.

- Yāmb goamā yaa ftl mam kēnd pugā, a yaa a vēenem mam sor zugu. (Yun-sōamyā 119 : 105)

- Sēn bāng-a yāmb goamā paamda vēnegre. Yāmb goamā wekda sēn be-b zulem pugē wā yam. (Yun-sōamyā 119 : 130)
- Yāmb no-tūudsā keogda mam sēn yaa yāmb tumtumdā. Ned ning sēn sakd bāmb paamda yōod wusgo. (Yun-sōamyā 19 : 12)
- Bi f teeg Sēn-Ka-Saab ne f sūur fāa, la f ra teeg f meng bāngr ye. Bi f tēeg Sēn-Ka-Saab yelle, būmb nins fāa f sēn maandā pugē, la bāmb n na n manega f soayā. Ra tags ti f tara yaa m ti sek ye. Zoe Sēn-Ka-Saabo, la zāag f meng ne wēnga. (Yel-būnā 3 : 5–7)
- Mik būmb nins b sēn pīnd n gulsā gulsā tōnd zāmsg yīnga, ti tōnd tōe n paam saag-sōngo, sū-mare la belsg ning Wēnnaam guls-sōamyā sēn kōtā yīnga. (Rom-dāmbā 15 : 4)
- Hal f yāadem wakate, fo bānga Wēnnaam sebrā. B tōe n kōo foom yaa m ti f tōog n paam fāagre, fo sēn tēed a Zeezi Kirisā. (2 Tūmote 3 : 15)

Tōnd tōe n dika d teegrā zāng n teeg Wēnnaam, bala, Bāmb ka tek d b yam-yākr ye.

- Bala, maam a Sēn-Ka-Saab ka tek ye. La yāmb dāmb sēn yaa a Zakoob yagense, b ka menes yāmb ye. (Malasi 3 : 6)
- Rē n kit ti m yeele: «Mam Wēnnaam, yāmb vu zamaan woo zamaane! Dē wā, bi y ra reeg m vumā a sēn wat n be a pu-sukā ye.» Yāmb n naan dūniyā hal singr wēndē, la saasē yaa yāmb nus tuuma. Bāmb loogdame, la yāmb paadame. Bāmb fāa na n kudga wa fuugu. Yāmb na n teka bāmb wa fuugu, la b na n tekame. (Yun-sōamyā 102 : 25–27)
- Kūun-sōng fāa la kūun sēn zems zāng fāa yita yīngri, vēenem ba wā nengē. Tekre, wall toeoong ka be bāmb pugē baa bilf ye. (Zak 1 : 17)
- A Zeezi Kirisā yaa yembr zaamē la rūndā la wakat sēn kōn sa. (Ebre-rāmbā 13 : 8)
- Wēnnaam ka ninsaal n yaa gd zīrē ye, la bāmb leb n ka ninsaal n tek d yaa m ye ! Bāmb sā n yeel būmbu, b pidsd-a lame. (Sōdb 23 : 19)
- Sēn-Ka-Saab n tōe n kit ti nebā saagr lu vūugē, bāmb n gidgd ninsaalbā sēn dat n maan būmb ninsā. Sēn-Ka-Saab

saagr ka tol n viigdē ye. La bāmb sūur tagsg paada zamaan woo zamaane. (Yun-sōamyā 33 : 10–11)

3. Wēnnaam naanegā

Wēnnaam a to ka be zīig a to ye, la Wēnnaam kitame ti tōnd tūnug b naanegā n bāng ti sid beeme.

- Sēn-Ka-Saab sēn yaa Israyell nebā rīm la b fāagdā, n yaa Saasē-Pāng-Soabā yetame: « Maam la dēenem la yaolem. Sā n ka maam, Wēnnaam a to ka be ye. » (Ezayi 44 : 6)
- Tēeg-y hal wakat sēn loogā yelle. Bala, mam yaa Wēnnaam, la Wēnnaam a to ka be ye. Mam yaa a Wēnnaam, la mam ka tar mak-n-taag ye. (Ezayi 46 : 9–10)
- Bala, Wēnnaam sū-puugr yita yīngr n sigd ninsaalb zutu, b sēn paoogd Wēnnaamā la b tuum-wēnsā yīnga, bāmb sēn gidgd sidā t'a ka tōe n maan a tuumde, ti ka zemsā yīnga. Bala, būmb ning fāa ned sēn tōe n bāng sēn kēed ne Wēnnaam yellā yaa vēeneg ne bāmba, bala, Wēnnaam puk-a la bāmba. Sid me, sēn sung ne dūni naanego, nebā nee Wēnnaam yelā ninsaal nin sēn ka yātā, bāmb pāng ka zīnd sungr kōn zīnd saabā la b Wēnnaamlemā sōama. La yaa b sēn get bāmb yelā, būmb nins bāmb sēn maandā pugē. (Rom-dāmbā 1 : 18–20)
- La nin-wēnsā ne belgdbā na n kell n kēeda wēngā pugē n paasdē. Bāmb mensā yaa neb sēn meneme, la b menesda neb a taab me. (2 Timote 3 : 13)
- Yalem yeta a sūurē yaa : «Wēnnaam ka be ye.» Bāmb lebga nin-wēnse, n tumd tuum-beedo. Ned ba a yembr ka be n maand neer ye. (Yun-sōamyā 53 : 2)
- Bōe yīng ti nin-wēng tar Wēnnaam n paoogdē ? Yēnda yeta a sūurē: «Wēnnaam ka na n sibg-m ye.» (Yun-sōamyā 10 : 13)
- Bala, b gulsame ti: « Zu-soabā yeelame ti b vume », ti rūmā fāa na n yīgimda bāmb taoore, la ti zelma fāa na n kōo Wēnnaam waoogre. Woto tōnd ned kam fāa na n togsa Wēnnaam a meng yelle. (Rom-dāmbā 14 : 11–12)

Wēnnaam naana būmbā fāa ti b yaa sōama, la kūumā, bāasā, ne namsgā waame, n kēngd taoor tōnd yel-wēnā yīngā. La tēeb pidsg gūudum ket n beeme !

- Wēnnaam yāndame ti būmb nins fāa bāmb sēn naanā sūd yaa sōama hal wusgo. Zaabr la yibeoog zīndame. Rēndā yu rasem a yoobē daarā. (Singr 1 : 31)
- Yaa woto yīngā, a wa yel-wēna sēn wa dūni ned a yembr maasem yīngā, ti yel-wēnā wa ne kūum, ti nebā fāa kiidē, b fāa sēn maan yel-wēnā yīngā. (Rom-dāmbā 5 : 12)
- Mam yīngā yurgdame, a yurgda wa mogd sēn mok fuugu. (Zoob 13 : 28)
- Tōnd yaool n miime ti hal ti ta moasā, bōn-naandsā fāa wēeda siri, ti rogem toog tar-ba. (Rom-dāmbā 8 : 22)
- Bī tōnd ba a Wēnnaam ne tōnd Zu-soab a Zeezi Kiris bark yāmba, la b kō-y bāane. Kiris yaa soab ning sēn kō b vum tōnd yel-wēnā yiisg yīngā, ti b tōe n fāag tōnd n yiis-d dūni-kāngā wēngā pugē, wa sēn zems tōnd ba a Wēnnaam daabā. (Galat-rāmbā 1 : 3–4)
- Bī Wēnnaam, saag-sōng sēn yit a soab nengē wā pid yāmb ne sū-noog fāa la bāan fāa tēeb pugē, ti saag-sōng na pid yāmba, Sug-sōng pāng yīngā ! (Rom-dāmbā 15 : 13)

4. Wēnnaam sōmbīmā zemsa zāngā

Wēnnaam yaa tīrga, n yaa sōmblem soab būmb fāa pug wakat fāa.

- Sēn-Ka-Saab yaa tīrlem soab b sēn maandā fāa puga, la b yaa sōmblem soab b tumā fāa puga. (Yūn-sōamyā 145 : 17)
- Sēn-Ka-Saab yaa tīrga. (Yūn-sōamyā 92 : 15)
- La Sēn-Ka-Saab yaa tīrlem soaba..., la b ka maand sēn ka zems ye. (Sofoni 3 : 5)
- Pēg-y Sēn-Ka-Saab sēn yaa tōnd Wēnnaamā, la y wōgemd bāmb tāngā sēn welg toorā zugu ! Bala, Sēn-Ka-Saab sēn yaa tōnd Wēnnaamā yaa pu-peelem soaba ! (Yūn-sōamyā 99 : 9)
- Wēnnaam yaa a vēenem, la lik baa bilf ka be bāmb pugē ye. (1 Zā 1 : 5)

Wēnnaam datame ti tōnd yi sōama a woto, n tōog n zīnd ne Bāmb arzānā puga, la tōnd fāa kongame n ka tōog n na n yi sōama ye.

- Mam vigla zemsg ti yaa magdga, la tɪrlem ti yaa zemsg makdga. (Ezayi 28 : 17)
- Yi-y pu-peelem dāmba, bala, maam a Sēn-Ka-Saab sēn yaa yāmb Wēnnaamā yaa pu-peelem soaba. (Maan-kuur 19 : 2)
- Dē yīnga, bi yāmb yi neb sēn zems zānga, a wa yāmb ba sēn be arzānā sēn zems zāngā. (Matiye 5 : 48)
- Mam yaa a Wēnnaam Sēn-Tōe-Fāa! Bi f tū maam ne burkīndi. (Sugr 17 : 1)

Wēnnaam ka na n ges tōnd sēn dīkd d mensā n makd neb a taabā n yaool n kao tōnd buudā, wall « tōnd sēn na n maan tuum-sōamyā n yug tuum-wēnsā » ye.

- Tōnd ka saagd n zeng d mens wall d mak d mens ne neb nins sēn wilgd ti b mens zemsame wā ye. La bāmb sēn mamsd b mens la b makd b mens ne taabā, b ka yam ye. (2 Korēnt-rāmbā 10 : 12)
- La Sēn-Ka-Saab yeela a Sāmwell yaa: «Da ges a ra-sāndā ne a woglmā ye. Bala, mam zāgs-a lame. Sēn-Ka-Saab ka get wa ninsaal sēn getā ye. Ninsaal geta sēn be ra-sānde, la Sēn-Ka-Saab geta sūuri. » (1 Sāmwell 16 : 7)
- Ned sā n tēed t'a yaa būmbu, n yaool n ka fi, a belgda a menga. (Galat-rāmbā 6 : 3)
- Bala, ned ning fāa sēn sak-a tōodā fāa, n yaool n maan yel-wēnd n kus a yembr tāa, a lebga bægd ne tōodā fāa. (Zak 2 : 10)
- Nin-tirg sā n bas a tɪrlmā n maan sēn ka turga, a sā n maan tuum-beed nins fāa nin-wēng sēn maanā, a na vumd sīda ? B kōn tol n leb n tēeg a tɪrlem tuum nins fāa yēnda sēn maanā ba a yembr yell ye. Yēnda sēn maan sēn kisi, la a sēn maan yel-wēnā yīnga, a na n kiime. (Ezekiyell 18 : 24)

Tōnd ned baa a yembr ka be n tōe n maan sēn tat Wēnnaam yam zāng ye, la tōnd leb n yaa neb sēn ka tōe n yi sōama zāng wa Bāmb sēn zems zāng ti b sōmblmā ka tar tēkā ye.

- La Sēn-Ka-Saab bee saasē, n sulg n get ninsaalbā, n dat n bāng ned sā n bee bāmb sukā n tar yam n baood Wēnnaam. Bāmb fāa budgame n dtk wēng sore. Bāmb ned ba a yembr ka be n maand neer ye. Nin-yeng meng ka be ye. (Yun-sōamyā 53 : 3–4)
- Sīda, nin-tirg ka be dūniyā zug n maand tirg n ka tol n maand yel-wēnd ye. (Koεeg soaba 7 : 20)
- Sīd soab ba a ye ka be tēngā pug ye, la nin-tirg ba a ye ka be nebā suk ye, bāmb fāa sor n baood n daaga zum, ned kam fāa rīgla bēdg a saam-biig yīnga. Bāmb sukā neb nins sēn sāo-b b taabā yaa wa gōose. La bāmb sukā nin-tīrsā wēnda gō-payāndse. (Miise 7 : 2,4)
- N’yēe ! Ninsaal buud fāa wēnda pemsem bala ! B sā n mak ninsaalbā ne zīslēm makdga, b mikdame ti b yaa wa sobg bala ! Bāmb fāa zīslmā ka ta pemsem ye. (Yun-sōamyā 62 : 10)
- Rē, yaa ti tēeb ne a Zeezi Kiris wata ne Wēnnaam tīrlēm neb nins fāa sēn tēedā yīnga. Bala, welgr ka ye : Nebā fāa maana yel-wēna, n kong Wēnnaam zīirā. (Rom-dāmbā 3 : 22–23)
- Bala, mam tagsdā ka yembr ne yāmb tagsdā ye, la yāmb soayā ka yembr ne mam soayā ye. Yaa Sēn-Ka-Saab n yeele. Yīngr ne tēng sēn zār ne taab to-to wā, mam soayā me zāra ne yāmb soayā a woto, la mam tagsdā zāra ne yāmb tagsdā. (Ezayi 55 : 8–9)
- La rē wā, tōnd yuda neb a taabā la? Baa bilfu ! Bala, tōnd zoe n wilgame ti nebā fāa, Zūf-rāmba la sēn ka-b Zūf-rāmbā bee yel-wēnā yembd pugē wa sēn gulsā : Ned sēn zems ka be ye! Baa a yembr ka ye. Ned baa a yembr ka be sēn maand neer ye, baa a ye ! (Rom-dāmbā 3 : 9–10,12)

Wala a Zeezi sēn kō zāmsgā to-to wā, Wēnnaam datame ti tōnd zems zānga, la ka tōnd tuvmā pug bala ye, la yaa ne tōnd sūurā puga, tōnd tagsgē wā, tōnd goamē wā, d bōn-datsē wā ne d yel-manesmē wā.

- La būmb ning sēn noom yāmba, yaa sīd sēn be ninsaal sū-zulungē. (Yun-sōamyā 51 : 7)

- Yāmb wumame ti b rag n yeelame ti b ra yo ye. La mam yeta yāmb ti ned ning fāa sēn get pag ne ratem wēng zoe n maana yoob ne-a a sūurē. (Matiye 5 : 27–28)
- Bala, Wēnnaam na n sibga raglem-dāmba la nin-yoadbā. (Ebre-rāmbā 13 : 4)
- Yāmb wumame ti b rag n yeela kudem-dāmbā ti b ra ku ye, la ti ned sā n ku a to, a zemsame ti bu-kaoodbā kao a buudo. La mam yeta yāmb ti ned sūur sā n yik ne a ba-biiga, a zemsame ti bu-kaoodbā kao yēnda buudo. Ned sā n yeel a ba-biig t'a ka bark ye, a zemsame ti kaorengā yel bu-buodbā kao a buudo. La ned sā n yeel a ba-biig ti yalma, yēnda soab zemsa bug-tēnga. (Matiye 5 : 21–22)
- Ned ninga fāa sēn kis a ba-biig yaa nin-kuuda, la yāmb miime ti nin-kuud ba a yembr ka tar vum sēn kōn sa wā ti bee a pugē ye. (1 Zā 3 : 15)
- Yāmba, tōog karen-saam-dāmba la Fariizē-dāmb sēn yaa zāmb dāmbā, yāmb na paam toogo ! Bala, yāmb wēnda wa yaa ad sēn puus goor ti yaa pēelga, ti b yingā yaa neere, ti b pusā yaool n pid ne kūum kōaba, la rēgd buud fāa. Yāmb me, nebā sā n get yāmb yingā, yāmb yaa wa nin-tirse. La pugē wā, yāmb pida ne zāmba la tuum-wēnse. (Matiye 23 : 27–28)

Zīrē-beedā yel-wēndā yaa ned sēn na n yag zīrē Wēnnaam yalē wā wængē, mamsgo, wala d sēn na n yeel ti : « Wēnnaam sēn yaa nonglem soabā yīnga, b ka geelgd tōnd yel-wēnā ye ».

- La gese, yāmb teega zīrē goam sēn ka yōodo. (Zeremi 7 : 8)
- Bark bee ned ning sēn teegd Sēn-Ka-Saabā zugu, ned ning sēn ka wēnemded n tū tita-nebā, la sēn ka naagd-a zīrē-be-rāmbā ! (Yun-sōamyā 40 : 5)
- Yāmb kɩdame ti zīrē-be-rāmbā sāame. (Yun-sōamyā 5 : 7)
- Tuum-dēgd maandbā, ninsaan-baasā, ti-rtbā, nin-yoadbā, nin-kuodbā, wēnd-naands puvsdbā, la ned ning fāa sēn nong zīrē la sēn yaa gd zīrē paada yunga, n ka kē tēngā pugē ye. (Vēnegr 22 : 15)
- La sā n yaa ne rabεmbā, la ka-tēeb rāmbā, la tuum-dēgd maandbā, la nin-kuudba, la nin-yoadbā, la ti-maandbā, la

wēn-naands puvsdbā, la zīrē-be-nebā fāa, bāmb puur na n yu ti kē bugum mogrē wā, zīig ning kidbr sēn ditā. Rē yaa kūum a yiib soabā. (Vēnegr 21 : 8)

Wēn-naands puusgā yel-wēndā naaga ne tōnd mengā sēn naand tagsg ning sēn ka zemsd ne Wēnnaam yalē wā, ne tōnd sēn dat n maan sēn noom tōnd mengā.

- Rē, wā yīnga, tōnd sēn yaa a Wēnnaam kambā, d ka tog n tags ti Wēnnaam wēnda sānem, wala wanzuri, wala kugr sēn peese wa sēn zems ninsalb minim la b tagsg ye. (Tuumā 17 : 29)
- Bala, bāmb yaa zīrē bōn-naandse... la vum ka be bāmb pugē ye. Bāmb yaa zaalem. Bāmb yaa zīrē tuuma. (Zeremi 51 : 17–18)
- Bala, bōn-naandsā sēn yetā yaa wēnse. La bag-bugdbā vēnegr yaa zīrē-beed bala. (Zakari 10 : 2)
- Da-y waoog-y wēn-naandse, la y ra yēneg kut n maan wēn-naands ye. (Maan-kuur 19 : 4)
- Bāmb kusa Sēn-Ka-Saab noyā ... Bāmb nebā lagma b mens ne sēn ka yōodo, ti bāmb mensā lebgs sēn ka yōodo. (2 Rīm-dāmbā 17 : 15)

Tōnd sā n ka reeg Wēnnaam kūunā sēn yaa fāagrā, tōnd yel-wēnā yaood na n yu kūum wakat sēn ka se yīng n welg ne Wēnnaam soolmā.

- Ned sā n tuus a ba, bi a ma, a soab sibgr tog n yu kūum. Yēnda sēn tuus a ba wā bi a ma wā yīnga, yēnda zumā raagr taal be a meng zugu. (Maan-kuur 20 : 9)
- Mam na n menesa tēn-kān-ned sēn soosd n lukd a to bāongo... Zāmb soab ka tar zīig mam doogā pug ye. Zīrē yagd kōn yals mam taor ye. (Yun-sōamyā 101 : 5,7)
- Ka-tirlem buud fāa, la pu-toogo, la yāo-beedo, la wēnga, la ratem-wēnga, la nin-kuubo, la zaba, la zāmba, la slem n pid bāmba. B yaa tēn-kān-neba, nin-sābsdba, wēn-kusdbā, sū-tuuls rāmba, wilg-m-mens rāmba, wuk-m-mens rāmba, n mi soay sēn na tū n maan wēnga, ba-rāmb la ma-rāmb kusdba, b yam ka wek ye. B yaa neb sēn ka be teegre, sēn ka tar nonglem, n ka mi sugri, n ka tar nimbāan-zoeere ye. La baa ne b sēn mi Wēnnaam yelsem sēn yet ti neb nins sēn

maand bõn-käensã zemsa ne kũumã, b maand-b lame. La ka rē bal ye, b yetame me ti neb nins sēn maand bõn-käensã maanda neere. (Rom-dāmbã 1 : 29–32)

- Yāmb zi ti neb nins sēn maand sēn ka zemsã ka na n paam Wēnnaam soolem wa b rogem-puur la ? Da belg-y y mens ye. Tuum-dēgd maandbã, wēn-naands puusdbã, nin-yoaadbã, wēng maandbã, raopã wall pagb sē gāe taabã, wagda wã, yāo-beed dāmba, sēn yūud-b rāam n tuubdē wã, nin-tuudbã, fāadbã, baa a yembr kōn paam Wēnnaam soolma wa a dogem-puur ye. (1 Korēnt-rāmbã 6 : 9–10)
- Bala, yel-wēnã yaood yaa kũun, la kũun ning Wēnnaam sēn kōt zaalmã yaa a vum sēn kōn sa, tōnd Zu-soab a Zeezi Kiris pugē. (Rom-dāmbã 6 : 23)

Tōnd yel-wēndã yaa d beegrã, la tōnd ned kam fāa yell be a meng zugu.

- Yaa ned ning sēn maan-a yel-wēnã n na n ki. Ba kongr ka lut biig zug ye, la biig kongr ka lut ba zug ye. Nin-turg ttrlem n pugd-a, la nin-wēng wēnemã n pugd-a. (Ezekiyell 18 : 20)
- Bt ned baa a yembr sēn paamd makr da yeel ti yaa a Wēnnaam n makd yēnda ye. Bala, wēng ka tōe n mak Wēnnaam, la bāmb mengã ka makd ned baa a yembr ye. La ned kam fāa paamda makre, a mengã ratem sēn tUSD-a n belgd-a wã yīnga. La yīngã ratem sã n dik pugã, a rogda yel-wēnde. La yel-wēndã sã n wa n bt, a wata ne kũum. M ba-bi-nongdse, da tudg-y y mens ne yel-kāng ye : (Zak 1 : 13–16)
- Sāoong ka nin-wēns yīng la ? La toog ka tuum-wēns maandbã yīng la ? Wēnnaam dag n ka ne mam yel-manesmã ? Bāmb ka mi mam nao-yakmã fāa sōor sida ? (Zoob 31 : 3–4)
- Sēn-Ka-Saab yetame: «Rē yīnga, ned tōe n soondame ti m ka yānd-a sida?» Sēn-Ka-Saab n yetame: «Mam ka be yīngr la tēng sida? » (Zeremi 23 : 24)
- Wēnnaam, yāmb mii mam yalemdã, la mam kongrã ka solg ne yāmb ye. (Yun-sōamyã 69 : 6)
- Bõn-naandg baa a yembr ka be Wēnnaam sēn ka ne ye. Būmb fāa yaa a vēenes la bæel ne soab ning tōnd sēn na n yals a taoor n togs d yelã. (Ebre-rāmbã 4 : 13)

Tõnd sēn maand yel-wēnā yaa beegr ne Wēnnaam, la tõnd yaool n data Bāmb fāagrā a Zeezi Kiris maasem yīnga.

- Sēn-Ka-Saabo, ned ka be n ka beegdē ye. La yāmb nebā sā n beeg yāmba, ti yāmb sūurā yik ne-ba, (1 Rīm-dāmbā 8 : 46)
- La yāmb sūurā yika tõnd sēn maan yel-wēnā yīnga. La tõnd namsame n kaoos n yaool n paam fāagre. (Ezayi 64 : 4)
- Mam yaa nonglem soaba. Mam sūur ka na n yik n ka sigd ye. Maam a Sēn-Ka-Saab n yeele. Sak-y n deeg-y bal ti y kongame. Yaa Sēn-Ka-Saab sēn yaa yāmb Wēnnaamā la y zāgs yā. (Zeremi 3 : 12-13)
- Badaare, fo na n yeelame yaa: «Sēn-Ka-Saabo, mam puusda yāmb barka. Bala, yāmb sūur dag n yika ne maam, la yāmb sūurā leb n sigame, yāmb belsa maam. Gese, Wēnnaam yaa mam fāagda, mam maanda tēebo, la m kōn zoe rabeem ye. » (Ezayi 12 : 1–2)

5. Wēnnaam tūrlmā ka budgd ye

Wēnnaam yaa nonglem la nimbāan-zoeer soaba, la Bāmb yīmd B tūrlmā ne tõnd yel-wēnā yell ye. Dē, tõnd data Bāmb fāagrā.

- Sēn-Ka-Saab looga yēnda taoor n moon n yeele : « Mam yuur yaa Sēn-Ka-Saabo, yaa Sēn-Ka-Saab sēn yaa a Wēnnaam sēn yaa nimbāan-zoeta, la bark kōata. Mam sūur ka yikd tao-tao ye, la mam yaa nonglem soaba, la m maanda sūda. La mam maanda sūd hal ti ta zamaan tusri, n kōt neb sugr b beegrā ne b kusgā la b yel-wēnā fāa yīnga. La baoosgo, mam ka na n bas yāmb taal y beegrā yīng ye. Mam na n kitame ti ba-rāmbā beegrā sibgr zīnd bāmb kambā zutu, la bāmb yagensā zut hal ti ta zamaan a tāabo, la ne a naase. » (Yikr 34 : 6-7)
- Yāmb yeelame: «Mam yaa Sēn-Ka-Saabo, mam yaa sū-maasem soaba, la maan-neer soaba. Mam kōta yel-wēn ne kusg sugri. La mam ka basd yel-wēnā soab taal ye. Mam sibgda yēnda ne a yagensā hal ti ta zamaan a tāabo, wall a naase. (Sōdb 14 : 18).

- Sēn-Ka-Saab yaa sū-mar soaba. Bāmb pāngā yaa kāsenga. Bāmb ka basd koangd n ka sūbg-a ye. Bāmb sã n kēnda, sob-kāseng n yikdi. Bāmb naoã wubsg lebгда sawato. (Nahum 1 : 3)
- Bāmb tuumã zemsa zānga ! Bāmb soayã fāa yaa tırse ! Bāmb tuumã zemsa zānga ! Bāmb yaa sūd soab wakatã fāa ! Zāmb ka be bāmb pugē ye. Bāmb yaa sīda, la tırga. (Tōod 32 : 4)
- Sēn-Ka-Saab yam yii ne yāmb goama, la yāmb sokdame : «D maana bōe ti b yam yi-du?» Yāmb yetame ti ned ning fāa sēn maand wēng tata Sēn-Ka-Saab yam. La y leb n yetē ti yaa ned a woto buud n noogd bāmb sūuri ! Wall y sokdē : « Wēnnaam ning sēn kaood buudã bee yεenē ?» (Malasi 2 : 17)
- Tōnd sã n yetē ti d ka tar yel-wēnde, tōnd belgda d mense la sūd ka be tōnd pugē ye. (1 Zã 1 : 8)
- La ne rē fāa, yāmb yetame : « Tōnd tara buum, bī b ra yik b sūur ne tōnd ye ! » La mam yetame : « Beneere, mam na n buu ne yāmba, y sēn yeel ti y ka maan yel-wēnã yīnga. » (Zeremi 2 : 35)

Wēnnaam yaa sōama, n segl fāagrā, rē kitame ti yaa neer ti d zoe bāmb rabeem, bāmb sēn tōe n kao tōnd buud kēenkāe wã yīnga.

- Ges Wēnnaamã sōmbilmã ne b toolmã. (Rom-dāmbã 11 : 22)
- Tōnd Wēnnaamã nug-sōngã maanda sēn baood-b bāmbã fāa neere, n kogend-ba, la b sūur puugda wusg ne neb nins fāa sēn ka baood-b bāmbã. (Esdras 8 : 22)
- Mam sēn zoet yāmbã yīng kitame ti mam digda. Yāmb bu-kaoorã kēesda maam dabeem. (Yun-sōamyã 119 : 120)
- Ra zoe-y neb nins sēn kuud yīngã n yaool n ka tōe n ku sugã ye. Zoe-y soab ning sēn tōe n kut ti yīngã ne sugã sām bug-tēngã. (Matiye 10 : 28)
- Zu-soaba, ānda n ka na n zoe yāmba, la a ka na n waoog yāmb yuurã ? Bala, yāmb y yembr tãa n welg toore. (Vēnegr 15 : 4)
- Sēn-Ka-Saab zoes yaa bāngr sungre. La yalembã kisa yam la remsgo. (Yel-būnã 1 : 7)

- Sēn-Ka-Saab zoeses kōta yō-woko (Yel-būnā 19 : 23)
- Nonglem ne sid yēesda yel-wēna, la Sēn-Ka-Saab zoeses zāagda ned ne wēnga. (Yel-būnā 16 : 6)

A Zeezi Kiris mengā n yaa bu-kaoodā, dē, bāmb reng n wilgda tōnd bāmb buudā sēn na n yī to-to.

- Wēnnaam yāka raare ti rao ning bāmb sēn yākā na n kao dūniyā fāa buud ne tīrem. (Tuumā 17 : 31)
- Bala, bāmb watame ! Bāmb wat n na n kao dūniyā buudo. Bāmb watame n na n kao dūniyā buud ne tīrem, la b kao nebā buud ne sida. (Yun-sōamyā 96 : 13)
- Wēnnaam tuma b koεega Israyell yagensā nengē n togs-b ti laaft Koe-noog wata a Zeezi sēn yaa neba fāa Zu-soabā maasem yīnga... La a Zeezi kōo tōnd noor ti d moon neba suk n kis kaset n yeel ti Wēnnaam yāka bāmb ti b na n kao nin-vuse la kūum buudo. (Tuumā 10 : 36,42)
- Yaa Wēnnaam n kaood buudo. Bāmb n sikd kēere, la b zēkd kēere. (Yun-sōamyā 75 : 8)
- Bāmb sēn ka yāgd n kao tuum-wēns buud tao-tao wā yīnga, ninsaalbā sūyā pida ne wēng maaneg ratem. (Koεeg soaba 8 : 11)
- «Maam a Sēn-Ka-Saab yetame : «Kēng n ti yals Sēn-Ka-Saab roogā zak puga, n gom ne neb nins fāa sēn yit Zvuda soolem tēmsē wā fāa, n wat n wōgemded maam a Sēn-Ka-Saab roogē wā, n togs bāmb goam nins fāa mam sēn yet foomā, n da bas ba a yembr ye.» Daarninga, b na n kelgame ti b ned kam fāa bas a manesem-wēngā. Sā n yī a woto, mam na n basa wēng ning m sēn dag n saagd n dat n maan-b b tuum-wēnsā yīngā. (Zeremi 26 : 2-3)
- Israyell buudu, yaa a rē n kit ti mam na n kao yāmb ned kam fāa buud wa sēn zems a tuuma. Maam a Zu-soab a Sēn-Ka-Saab n yeele. Tek-y yam n bas kusgā fāa, ti kug-lakdg ra wa zīndi, n kit ti y kong ye. (Ezekiyell 18 : 30)
- B ka na n kao ned ning sēn tēedā buud ye. La ned ning sēn ka tēedā, buud zoe kaome, a sēn ka tē Wēnnaam Bi-ribl yendā yuur yīngā. (Zā 3 : 18)

Wēnnaam pa b nonglmā pug n tuk sor ti d tōe n pōs kūumā, la keoog tōndo, la tōnd sā n yaa bāmb bæeba, rēndā yaa tōnd yam-yākre.

- Wēnnaam-kāng n yaa a Wēnnaam sēn fāagd tōndo, Wēnnaam-kānga, Zu-soabā Sēn-Ka-Saab n tar pāng n tōe n fāag-d ne kūum. N-yēe ! Wēnnaam na n bōgsa b bæebā zugu. Yaa ned ning zug sēn tar zoobd t'a manesem ka zemsā. (Yun-sōamyā 68 : 21-22)
- Tōnd na n yi a wān n pōse, tōnd sā n maan yaal-yaal n ka ges fāagr sēn yaa kāseng a woto wā yelle ? Zu-soabā meng n deng n gom fāag-kāng yell a sungrā wakate. (Ebre-rāmbā 2 : 3)
- Tōnd da tagsda d sūyā pus ti b na n kuv tōndo, rē sēn paam tōndā yaa sēn na n yi ti tōnd kōn teeg d mens ye, la ti d na teeg Wēnnaam ning sēn vuugd kūumā. Yaa Wēnnaam-kāng n fāag tōndo, la b na fāag tōnd ne kūum a woto buudu. N'yēe, tōnd tara tē-kāngā ti b na n leb n fāaga tōnd yesa. (2 Korēnt-rāmbā 1 : 9-10)
- Sēn-Ka-Saabo, wum-y mam puusgā, la y kill y tubr n kelg m se-yōkrā ! Bi y leok maam y pu-peelmā ne y tirlmā puga. Bi y ra bu ne y tumtumdā ye. Bala, nin-vusā suka, ned ba a yembr ka be n yaa turg yāmb nifē ye. Sēn-Ka-Saabo, kao-y mam buudā wa sēn zems yāmb tirlmā. (Yun-sōamyā 143 : 1-2)
- Mam Wēnnaam, fāag-y maam y yuurā yīnga. Kao-y m buudā n kō-ma, n wilg ti y tara pānga ! (Yun-sōamyā 54 : 3)
- La ne fo sūurā riglingā la f sūurā sēn ka baood tekrā, fo tigsda sū-puugr n bīngd f meng Wēnnaam sū-puugrā daar yīnga, daar ning bāmb bu-kaorā sēn zemsā sēn na n pukā, bāmb sēn na n keo ned kam fāa wa sēn zems a tumā. (Rom-dāmbā 2 : 5-6)

6. Wēnnaam nonglmā tolg n yaa sōama

Wēnnaam yaa nonglem soaba, nimbāan-zoeer soaba, sū-mar soaba, maan-neer soab halt n ka tol n tar mak-n-taag ye.

- Ned ning sēn ka nong a taab ka bāng Wēnnaam ye, bala Wēnnaam yaa nonglem. (1 Zā 4 : 8)

- Sēn-Ka-Saab yaa nimbāan-zoeer soaba, la maan-neer soaba, bāmb tara sū-maasem, la b sōmbīmā yaa kāsenga. (Yun-sōamyā 103 : 8)
- Sēn-Ka-Saabo, yāmb nimbāan-zoeerā yaa kāsenga ! Sōng-y-m ti m vumd wa sēn zems yāmb turlem bu-kaorā ! (Yun-sōamyā 119 : 156)
- Wēnnaam sēn tara nimbāan-zoeer wusgo. (Efēs-rāmbā 2 : 4)
- La baa ne rē fāa, yāmb yaa Wēnnaam sēn kōt sugri, la y yaa nimbāan-zoeta, la y yaa a maan-neer soaba, la y sūr ka yikd tao-tao ye, la yāmb nongīmā sēn yaa kāsengā yīnga, yāmb ka bas-b ye. (Neemi 9 : 17)
- la f kit ti nebā bāng ti yaa ne yel-wēnā sugr kosg la b na n paam fāagre, tōnd Wēnnaamā nimbāan-zoeerā sēn yaa kāsengā yīnga. Yaa nimbāan-zoeerā yīng la sōorā sēn pukdā na n wa tōnd nengē, (Luk 1 : 77-78)
- Yāmb sū-yikrā ka paad wakat fāa ye. Bala, y sūr noomame ti wilg y sōmblem. (Miise 7 : 18)
- Bala, mam miime ti yāmb yaa Wēnnaam, y yaa sugr kōata, la nimbāan-zoeta, la yāmb sūrā ka yikd tao-tao ye. Y tara nonglem wusgo, la yāmb basda sibgr ning y sēn dag n tog n sibgā ti vaale. (Zonaas 4 : 2)

Wēnnaam nonga tōndo, n dat n paam tōk-n-taar ne tōndo, la bōn-kāng ka tōe n tōog ti sā n ka ti tōnd saka Wēnnaam noorā n tē a Zeezi ye.

- Yāmb sā n maan būmb nins mam sēn yet yāmbā, yāmb yaa mam zo-rāmba. (Zā 15 : 14)
- La neb nins fāa sēn deeg bāmba, la neb nins sēn tēed bāmb yūrā, b kōo bāmb noor ti b lebg Wēnnaam kamba, (Zā 1 : 12)
- La zīg ning b sēn dag n yeel ti : « yāmb ka mam nebā », b na n boola bāmb ti : « Wēnnaam sēn vi kamba ». (Ooze 1 : 10)
- Būmb ning tōnd sēn yā la d wuma, tōnd togsd-a-la yāmb me, ti yāmb me tōe n paam lagem-n-taar ne tōndo. La tōnd lagem-n-taarā bee ne d ba wā, la ne b Bi-ribl a Zeezi Kiri. (1 Zā 1 : 3)

Wēnnaam pidsa b turlmā n yiis tōnd yel-wēna (yulgrā zīigē), n leb n wilg b nonglmā tōnd yīng n deeg b sēn balg tōnd n na n ku wā zīigē n ki.

- Ad Wēnnaam sēn puk b nonglmā to-to tōnd yīnga: Bāmb tuma b Bi-ribl yendā dūniyā pugē ti tōnd tōe n paam vum bāmb maasem yīnga. Nonglem-kāng ka tōnd sēn nong Wēnnaam yīng ye, yaa bāmb sēn nong tōndo, n tum b Bi-riblā ti b yī maong tōnd yel-wēnā sugr kūun yīngā yīnga. (1 Zā 4 : 9-10)
- Wakat ning tōnd sēn dag n ket n yaa yel-wēn maandba, Kiris kii tōnd yīnga, la ne rēnda, Wēnnaam wilga b nonglem tōnd yīnga. (Rom-dāmbā 5 : 8)
- M ba-biisi, mam tēegda yāmb koe-noogā... Κοεεg ning mam sēn taas yāmbā, yaa mam me sēn deege : Yaa ti wa Wēnnaam guls-sōamyā sēn yetā, Kiris kii tōnd yel-wēnā yīnga. B mum-b lame, la wa Wēnnaam guls-sōamyā sēn yetā, b vuuga rasem a tāab daare, Rē poore, tōnd ba-biis sēn yūd bāmb kobs-nu yāa bāmb wakat a yembre. Bāmb neb wusg ket n vume, la kēer me kiime. (1 Korēnt-rāmbā 15 : 1,3-4,6)
- Bala, Wēnnaam nonga dūniyā wusgo, hal ti b kō b Bi-ribl yendā, ti ned ning fāa sēn na tē n bāmb kōn sāam ye, la a na paam vum sēn kōn sa. (Zā 3 : 16)

B ka maan a Zeezi pāng n ku-b ye, yaa bāmb n kō b vumā ne yamleoog ne nonglem tōnd yīnga.

- Ned ka yiisd mam vumā ye, la yaa maam n kit-a m toore. Mam tara pān-tōog ti kis-a, la m tara pān-tōog me ti leb n deeg-a yesa. Noor ning m ba sēn yeel maamā la woto. (Zā 10 : 18)
- Ne bōn-kānga, tōnd bānga nonglem sēn yaa būmb ninga: Yaa t'a Zeezi Kiris kōo bāmb vumā tōnd yīnga. Tōnd me tog n kōo d vumā d ba-biisā yīnga. (1 Zā 3 : 16)
- Mam sēn vī m yīngā pugē wā, mam vī ne tēebo, Wēnnaam Bi-riblā maasem yīnga, Bāmb sēn nong maam n kō b mengā mam yīngā. (Galat-rāmbā 2 : 20)

- La y kěn nonglem puga, wa Kiris me sēn nong tōndo, n kō b meng tōnd yīng ti yi kūun la maoong sēn yaa wa kaam sēn tar yū-noog n tat Wēnnaam yam. (Efɛɛs-rāmbā 5 : 2)

7. A Zeezi yaa tōnd Wēnnaam, d Fāagda

A Zeezi rag n beeme, la b sing n beeme, n na n kell n yi Wēnnaam Bi-ribla, ti b nonglmā puga, b sika b meng tōnd yīnga, n na n kō tōnd b fāagrā (bur sēn kōt vum).

- Mam meng n gād Efrayiim nebā nusi n zāms-b kēna, la b rag n ka mi ti maam n tɔp-b ye. Mam tɛɛ bāmb ne ninsaalb loeese, la mam loee bāmb ne nonglem loeese. Mam yaa soab ning sēn sikd bāmb zubā, la mam dag n kōt-b-la rubo. (Ooze 11 : 3-4)
- Sēn-Ka-Saab yeelame yaa : ... «Sīdā, mam yānda bāmb namsgā. Mam sigame n na n fāag bāmba. (Yīkr 3 : 7-8)
- A Zeezi leoka bāmb n yeele : Maam, mam yaa bur-vuɔg sēn yi arzān n sigi. Ned sā n dt bur-kāngā, a na n vumda wakat sēn kōn sa. La bur ning mam sēn na n kō dūni wā vum yīngā, yaa mam yīngā. (Zā 6 : 43,51)
- Hal singr wēndē, gomdā dag n beeme, la gomdā dag n bee ne Wēnnaam, la gomdā yaa Wēnnaam... gomdā rika yīng n zīnd tōnd suka. (Zā 1 : 1,14)
- Sā n yaa ne yīng yelle, yaa bāmb n dog Kirisā, soab ning sēn yud būmba fāa, n yaa Wēnnaam sēn yaa bark soab wakat sēn ka singr n kōn zīnd saabā. Āmina ! (Rom-dāmbā 9 : 5)
- Ned ka tōe n kus ti wēn-tūudbā yel-soalmā yaa bōn-kāseng ye. Kirisā, soab ning sēn dɔk yīng ti neb yānd-a wā, soab ning Sɔg-sōng sēn kus a kaset-sōngā, b puka b meng ne malegsā, neb moona b yellā buud toay-toayā suka, la tēng zug ka, neb tē-b lame, la b paama zēkre, la ziiri. (1 Tɔmote 3 : 16)
- Bala, Wēnnaam sēn yaa būmb ningā fāa, Kiris me yaa a woto b yīngā pugē. (Koloos-rāmbā 2 : 9)
- La tōnd fāagd a Wēnnaam sōmbmā la b nonglem neba fāa yīngā sēn puki, (Tit 3 : 4)
- Maam a Simo Pɔyɛɛr sēn yaa a Zeezi Kiris yamba, la b tēn-tumdā n tumd seb-kāngā neb nins sēn paam tēeb sēn tar

yood wa tōnd dēnda nengē. Yaa tōnd Wēnnaamā ne d Fāagd a Zeezi Kiris tirlem tuumdā maasem yīng la d paama : (2 Pīyēer 1 : 1)

- Wēnnaam yaa mam dīm hal kudem-wēndē. Bāmb n wat ne tōogr tēngā pugē. (Yūn-sōamyā 74 : 12)

Zeezi wilgame ti bāmb yaa Wēnnaam, n deeg yuur ning sēn yaa Wēnnaam yuurā « MAM YAA ». Bāmb leb n deega a Toma sēn yeelā ti kug ka beē ye.

- Wēnnaam yeela a Moyiis yaa : « Mam yaa m sēn yaa a-a soabā. » La bāmb leb n yeela yēnda n paase : Ti yeel Israyell nebā a woto : Soab ning yuur sēn yaa «A «MAM YAA» n tum maam yāmb nengē.» (Yikr 3 : 14)
- Zūtf-rāmbā yeela a Zeezi yaa : Fo nan ka ta yuum pis-nu, n yaool n yānd a Abrahaam ? A Zeezi yeela bāmb yaa : « Mam yeta yāmb sid-sid ti sēn deng a Abrahaam dogem, mam dag n beeme. » Gom-kāng poorē, Zūtf-rāmbā wuka kug n na n lob a Zeezi, la a Zeezi soondame, la b yii wēnd doogē wā. (Zā 8 : 57-59)
- La b yeela a Toma yaa : « Tēeg f nug-bilā ka. Ges mam nusā. Tēeg f nugā n tum mam ligrē wā me, la f tē n da yu ka-tēeb soab ye.» A Toma leoka bāmb n yeele : Mam Zusoaba, la mam Wēnnaam ! A Zeezi yeela yēnda yaa : Yaa fo sēn yā maamā yīng la fo sēn tē wā. Bark bee neb nins sēn ka yā n yaool n tēedā zutu ! (Zā 20 : 27-29)

A Zeezi rika ninsaal yīng n na n tōog n yao tōnd yel-wēnā yaoodo. Bāmb yaa tōnd se-yōakda, bala, b yaa Wēnnaam sēn dik ninsaal yīnga.

- Rēnda n kit ti bāmb da tog n wēneg b ba-biisā būmb fāa pugē, n tōog n leb g maan-kuud kāsem sēn pid ne nimbāanzoeere, la sēn maand sid ne Wēnnaam tuumdā, n tōog n yiis nebā yel-wēnā. (Ebre-rāmbā 2 : 17)
- Bala, Wēnnaam a yembr tāa bal n be, se-yōakd a yembr tāa bal n be Wēnnaam ne nebā suka : yaa dao sēn boond t'a Zeezi Kirisi, soab ning sēn kō a meng ti ra nebā fāa wā. Yōwā yaa kaset sēn kis a wakate. (1 Timote 2 : 5-6)

A Zeezi, tõnd Wēnnaam sēn yaa turgā, bāmb n deeg tõnd yel-wēnā n tuk ne nonglem, sēn na n yilē ti tõnd tōog n paam n vumd ne bāmba, la yaa bāmb b yembr bal n yaa Fāagda, la b yaa fāagrā sore.

- Sēn deng maam, Wēnnaam a to ka be b sēn naanē, la a to me ka be sēn na n leb n zīnd ye. Yaa maam bala, maam m yembr bal yaa Sēn-Ka-Saabo. Sā n ka maam, fāagd a to ka be ye. (Ezayi 43 : 10-11)
- Sā n ka maam, Wēnnaam a to ka be ye. Sā n ka maam, Wēnnaam sēn yaa turg n yaa fāagd ka be ye. Wēnnaam a to ka tol n leb n beē ye. (Ezayi 45 : 21)
- « Yaa Sēn-Ka-Saab b yembr nengē bal la tūlem la pāng be. » La neb nins sūyā sēn dag n yik ne Sēn-Ka-Saabā na n leb n waa bāmb nengē ne yānde. (Ezayi 45 : 24)
- Bi nebā fāa... bāng neere ! yaa ne Nazaret dao a Zeezi Kiris yāmb sēn ka da-pik zug ti Wēnnaam vug-b n bas kuumā yuure, n kit ti rao-kāngā paam laaft zāng n yas yāmb fāa taoore... Fāagr ka be ne ned a to sā ka a Zeezi ye. Bala, Wēnnaam ka kō ned yuur a to ninsaalbā suk dūniyā zug ti tõnd tōe n tū m paam fāagr ye. (Tuvmā 4 : 10,12)
- La bāmbā sēn gulsā, yaa ti yāmb na tē t'a Zeezi yaa Kirisā, Wēnnaam Bi-riblā, la ti yāmb na paam vum bāmb yuurā yīnga, yāmb sēn tē wā yīnga. (Zā 20 : 31)

A Zeezi sōmbilmā puga, b sōngda tõnd ti d tōe n gil so-wēnsā n looge, la d miē ti yaa bāmb b yembr bal n yaa Fāagda, la fāagrā sore.

- A Zeezi yeela yēnda yaa : « Maam le sore, la sīda, la vum. Ned baa a yembr ka tōe n wa m ba nengē ti ka tū ne maam ye... » (Zā 14 : 6)
- A Zeezi leb n yeela bāmb yaa: Mam yeta yāmb sīd-sīd ti yaa maam la piisā zag-noore. Maam la zag-noorā. Sēn tū-a maam n kē na n paama fāagre. A na n kēedame la yita, la a na n paama yamdo. (Zā 10 : 7,9)
- A Zeezi leb n goma ne bāmb n yeele: Mam yaa dūni vēenem. Ned ning sēn tūud maam kōn kēn lik pugē ye, la a na n paama vum vēenem. (Zā 8 : 12)

- Dēnda n kit ti mam yeel yāmb ti y na n kii y yel-wēnā pugē wā. Bala, yāmb sã n ka tēed ti mam yam sēn yaa a soabā, yāmb na n kii y yel-wēnā pugē. (Zã 8 : 24)

Wēnnaam kōo noor ti b rōog zūud waaf n lugli. Bōn-kāng rag n mamsda a Zeezi sēn deeg tōnd yel-wēnā n tuk ra-pikā zugā, ti tōnd sã n dat n paam fāagre, tōnd tog n wēnemd n waa bāmb nengē.

- Dē, a Moyiis rōoga zūud waaf n yaa gl ra-lugdug zugu. La ned ning fāa waaf sēn dūm t'a nak n ges zūud waafā, a soabā rag n ka kiid ye. (Sōdb 21 : 9) LSG
- A Zeezi leoka yēnda : « ... A wa a Moyiis sēn zēk zūud waafā we-rasempuugē woto me yaa tle ti b zēk Ninsaal Bi-riblā, ti ned ning fāa sēn tēed-b bāmb na paam vum sēn kōn sa. » (Zã 3 : 10,14-15)
- Sid me, ad m ba raabo : yaa ti ned ning fāa sēn yā Bi-riblā n tē bāmb na paam vum sēn kōn sa. La mam na n vuug-a-la yaolem daarā. (Zã 6 : 40)
- Yāmb dāmb fāa sēn be dūniyā ween-vusā fāa wā, wēnemd-y n ges-y maam n paam fāagre ! Bala, yaa mam la Wēnnaam, Wēnnaam a to ka be ye. (Ezayi 45 : 22)
- Kiris meng n deeg tōnd yel-wēnā b yīngā pugē da-pikā zugu, ti tōnd sēn yaa wa kūum yel-wēnā wængē wā, tōnd na vumd n maan tūrem. Yaa bāmb poglgā yīng la yāmb paamd maagre. (1 Piyer 2 : 24)

8. A Zeezi pidsa būmbā fāa tōnd yīnga

A Zeezi pidsa fāagrā tuumd zāng tōnd yīnga, la tōnd ka tōe n leb n maan būmb n paase, wall d kēes d toog ye.

- Bi-ribl-kāng sēn yaa a ba wā ziir yāgbo, la a ba wā yaa lē pukrā n zāad būmba fāa ne a gomd sēn tar pāngā. Bāmb sēn yulg nebā n yiis b yel-wēnā n sa, b zīnda naab a Wēnd ditgo, hal saasē. (Ebre-rāmbā 1 : 3)
- Bala, sã n da yaa a woto, Kiris rag n na n namsē la naoor wusg dūni naaneg tek ti ta moasā. La moasā sēn yaa yaolem wakatā, bāmb puka vugr bala, n na n sām yel-wēna ne b meng sēn yi maongā pānga. (Ebre-rāmbā 9 : 26)

- Mam miime ti būmb ning fāa Wēnnaam sēn maan paada wakat sēn ka sēta. Būmb ka be n na n paas-a wall boog-a ye. Wēnnaam n maan-a t'a yi woto ti nebā zoe bāmba. (Koεεg soaba 3 : 14)
- La mam tagsa tuum nins fāa mam nus sēn dag n maanā, la namsg nins fāa mam sēn dag n namsā yelle. La ade, fāa yaa zaalem. A wēnda wa ned sēn digd sebgo. (Koεεg soaba 2 : 11)
- Dē, yāmb sā n bool maam, mam na n sakame. Yāmb sūr dag n na n sāama ne mam sēn yaa y nug tuumdā. (Zoob 14 : 15)
- La sā n yaa ne maam, mam bee Wēnnaam doogē wā, wa Oliiv ti-polle, mam teega Wēnnaam nonglmā daar fāa la wakat sēn kōn sε. Mam na n puusa yāmb bark wakat fāa y tuumā yīnga. Mam na n tēe yāmb yuurā. Bala, yāmb maanda neb nins sēn nong yāmbā neere. (Yun-sōamyā 52 : 10-11)
- Bi y sōng-do, n yols-d ne d beyā ! Ninsaalb fāagr yaa zaalem bala. Wēnnaam sā n be ne tōndo, tōnd na n maana tuum-kāsemse. (Yun-sōamyā 108 : 13-14)
- Sēn-Ka-Saab sēn yaa mam Wēnnaam, sōng-y-ma ! Yāmb nonglmā yīng bi y fāag-ma, ti b bāng ti yaa yāmb a Sēn-Ka-Saab nugā n maan bōn-kānga ! (Yun-sōamyā 109 : 26-27)
- Sēn-Ka-Saabo, yāmb yaa mam Wēnnaam. Mam na n puusa yāmb barka, la m na n pēga yāmb yuurā, bala, yāmb pidsa tuum-kāsems nins yāmb sēn dag n yeel hal daar zār ti y na n maaname wā. (Ezayi 25 : 1)
- Sā n yaa ne ned ning sēn ka tum-a, la a yaool n tēe soab ning sēn ktid ti wēng maand lebg turgā, b geta a soabā wa nin-turga a tēebā yīnga. Woto me, a Daviud yetame ti ned ning Wēnnaam sēn kōt turlēm t'a ka tum būmbā tara sū-noogo : (Rom-dāmbā 4 : 5- 6)

A Zeezi tuumā yenye bal rag n sekame ti fāag tōnd n yiis d yel-wēnā fāa, sēn loogā, sēn be moasā wa, ne sēn nan watā.

- Sēn-Ka-Saabo, yāmb vigla vi-bāan tōnd yīnga. Sid me, tuum nins fāa tōnd sēn maanā, yaa yāmb n maand-b n kōt tōndo. (Ezayi 26 : 12)
- Mam boonda Wēnnaam Sēn-Ka-To, Wēnnaam ning sēn maand būmb fāa sōama n kōt maamā. (Yun-sōamyā 57 : 3)
- Wēnnaam soayā zēmsa zānga, Sēn-Ka-Saab goamā yaa sida, la b yaa gāongo, neb nins fāa sēn sooded bāmb nengē wā yīnga. Sā n ka Sēn-Ka-Saabo, Wēnnaam a to bee γεεṅē ? La ānda n yaa piig kugri, sā n ka tōnd Wēnnaamā ? Wēnnaam-kāng n yaa mam pāng zīiga, la bāmb n manegd mam sore, ti zems zānga. (2 Sāmwell 22 : 31-33)
- La a Zeezi sēn maan maong a yembr tāa yel-wēnā yīng n sa wā, b zīnda Wēnnaam ditgo, wakat sēn ka saab yīnga... Bala, ne kūun a yembr tāa bala, b kitame ti neb nins sēn welg toorā zems zānga. (Ebre-rāmbā 10 : 12,14)
- Dē me n kit ti bāmb tōe n fāag neb nins sēn tūnugd bāmb n kolgd Wēnnaamā hal sōama, bala bāmb vu wakat fāa n yōkd seeg b yīnga. (Ebre-rāmbā 7 : 25)
- Yaa tēeb pidsg-gūudum-kāng la tōnd tar Wēnnaam nengē, Kiris maasem yīnga. Ka rat n yeel ti tōnd mens tara pāng n tōe n maan būmb-kāng ne d mens pāng ye, la yaa ti tōnd pāngā yita Wēnnaam nengē. (2 Korēnt-rāmbā 3 : 4-5)
- La yāmb tara būmb fāa bāmb pug ti seke, bāmb sēn yaa nanams fāa Naaba la noyā fāa Zu-soabā. (Koloos-rāmbā 2 : 10)
- Mam yeta yāmb sid-sid ti ned ning sēn tēedā tara vum sēn kōn sa. (Zā 6 : 47)

Bāmb tuumdā ne b sōmblmā (turlmā) yīng kitame ti tōnd paam fāagrā zāng nana-nana.

- Bt b maan bark puusg maando, la b kaas ne sū-noog n moon bāmb tuumā ! (Yun-sōamyā 107 : 22)
- Mam yāka Zu-soab a Wēnnaam ti b yaa mam soondg zīiga. Ti mam tōe n moon yāmb tuumā fāa. (Yun-sōamyā 73 : 28)
- Bt y wa n ges Wēnnaam tuumā ! B tuum-kāsemsā ninsaalb yīngā seka zoeese. (Yun-sōamyā 66 : 5)

- Sēn-Ka-Saabo, yāmb sēn maandā kōta maam sū-noogo ! Mam kaasda ne sū-noog yāmb nus tuvmā yīnga. (Yun-sōamyā 92 : 5)
- Neb wvsg yetame ti b yaa nin-sōamyā, la f sã n bao pu-peelem soab b sukã, f kōn yã ye. (Yel-būnã 20 : 6)
- Mam Wēnnaam, gū-y maam, yāmb yaa mam zī-soalgdga. Mam yeela Sēn-Ka-Saab yaa : « Yāmb yaa a Zu-soaba, yāmb yaa mam sū-noogo, mam ka tar būmb sēn yud yāmb ye. » (Yun-sōamyā 16 : 1-2)
- Sēn-Ka-Saab sēn yaa bāmb Wēnnaamã na n fāaga bāmb badaare... N-yēe ! Yaa sōama, yaa neer bāmb yīnga ! (Zakari 9 : 16-17)
- Yāmb sōblmã yaa kāsenga, yāmb bīng-a-la neb nins sēn zoet yāmbã yīnga. Ninsaalbã nifē, yāmb maanda neb nins sēn solgd yāmb nengē wã neere ! (Yun-sōamyā 31 : 20)
- Puus-y Sēn-Ka-Saab bark b sōblmã yīnga, bala, bāmb nonglmã paada wakat fāa ! (Yun-sōamyā 136 : 1)
- La m na n tgsa m nebã ne m bōn-needã. Yaa maam a Sēn-Ka-Saab n yeele. (Zeremi 31 : 14)
- La a Zeezi kuils-a lame n yeele : « Leb g n kuil f yir n tu wilg būmb nins fāa Wēnnaam sēn maan n kō foomã. » (Luk 8 : 38-39)

Tōnd ka tar d toorē turlēm ye, la tōnd sã n sulg n sak Wēnnaam turlmã, tōnd tōe n paam-a lame.

- Sūd me, Kiris me kii vugr bal yel-wēna yiisg yīnga. Bāmb sēn yaa nin-turgã, b kii ka-turlēm dāmbã yīnga, sēn na yl n tall yāmb n ta Wēnnaam nengē. B kuv bāmb yīngã, la Sug-sōng leb n kōo bāmb vum. (1 Pityer 3 : 18)
- Bāmb sēn zt Wēnnaam turlmã yellã, la b rat n zīndg b meng turlmã, b ka sak n tū Wēnnaam turlmã ye. Bala, Kiris yaa tōogã baoosg zīga, ti ned ning fāa sēn tēed na paam turlēm. (Rom-dāmbã 10 : 3-4)
- Deng-y n bao-y Wēnnaam soolmã ne bāmb turlmã, la b na n kōo yāmb bōn-kāens fāa n paase. (Matiye 6 : 33)
- Yēndã na n lebga rīm n dt naam, la a na n tulgame, ... B na n boola rīmã yuur ti « Sēn-Ka-Saab-la-tōnd-turlēm. » (Zeremi 23 : 5-6)

- Sēn-Ka-Saab kitame ti tōnd tirlēm puki. Wa-y ti d kēng Sıyō n ti togs būmb ning Sēn-Ka-Saab sēn yaa tōnd Wēnnaamā sēn maanā. (Zeremi 51 : 10)
- Mam noor na n togsda yāmb tırlmā ne y fāagrā wakat fāa. Bala, mam ka tōe n sōd-b n sē ye. Zu-soabā Sēn-Ka-Saabo, yāmb pāng tuvmā yīnga, mam na n waa yāmb nengē. Mam na n gomda yāmb y yembr tırlmā yell bala. Kit-y ti zīrē-be-nebā noy mume. Bāmb gomda tita-goama, wuk-m-men-goama, la paoogr goam n dōt nin-tirga ! (Yun-sōamyā 71 : 15-16 ; 31 : 19)

B kōo fāagrā zaalem, a yita Wēnnaam barkā la b nimbāan-zoeerā puga, ka tōnd sēn dag n segd paam ye, la tōnd sēn paam-a wā, d ka tog n pēg d meng ye.

- Kūum sā n bee ned a yembr tāa kongrā yīnga, neb nins sēn dag deeg Wēnnaam bark-kāsengā la tirlēm kūunā kōn vumd n di naam a Zeezi Kiris b yembr tāa maasem yīng n yud sıda ? (Rom-dāmbā 5 : 17)
- Bark Wēnnaam, bāmb kūunā noor sēn ka tōe n togsa yīnga ! (2 Korēnt-rāmbā 9 : 15)
- Sıd me, yaa Wēnnaam barkā yīng la yāmb paam fāagr tēeb yīnga. Yāmb sēn paam fāagrā, ka ne y mens pāng ye, yaa Wēnnaam kūuni. Ka ne tuvm ye, ti ned baa a yembr da wa pēg a meng ye. (Efēs-rāmbā 2 : 8-9)
- « Da zoe-y rabeem ye. Yaas-y n ges-y fāagr ning Sēn-Ka-Saab sēn na n fāag yāmb dūndā wā... Sēn-Ka-Saab na n zaba yāmb yīnga. Yāmb tēka, yaa y sīnd sıddd. » (Yıkr 14 : 13-14)
- Yaa Kiris zumā maasem yīng la tōnd paam fāagre, fāagr ning sēn yaa yel-wēnā sugr kūuni, sēn zems Wēnnaam barkā sēn waoog wusgā. (Efēs-rāmbā 1 : 7)
- La sā n yaa ne Wēnnaam bark la ned paamd fāagre, ka leb n yaa ne tuvm ye. Sā n ka rē, barkā ka leb n yaa nimbāan-zoeer ye [la sā n yaa ne tuvmā la ned paamd fāagre, ka leb n yaa nimbāan-zoeer yell ye. Sā n ka rē, tuvm ka leb n yaa tuvm ye.] (Rom-dāmbā 11 : 6)
- Bāmb fāaga tōndo, la ka tōnd sēn tum tuvm-tırs yīng ye, la yaa bāmb mengā nimbāan-zoeer yīng la b fāag tōndo,

bāmb soo tōnd ne soob sēn palemda, ti Sug-sōng tūnug rēnda n kō tōnd rogem paalga la vi-paalga. (Tit 3 : 5)

Fāadbā b sēn ka ra-pik zug n yeel a Zeezi wā ned a yembr rag n paoogda a Zeezi, la Wēnnaam nimbāan-zoeerā yīnga, a teka yam sēn deng a kūumā, la a Zeezi wilgame t'a paama fāagre, n yeel t'a na n zīnda ne Bāmb arzān puga.

- B kaa fāadb a yiib ne bāmba: a yembr bāmb ditgo, a to wā bāmb goabga... Fāadbā me b sēn ka ne bāmbā me rag n tuuda bāmb a woto bala. (Matiye 27 : 38,44)
- Nin-wēnsā sēn dag n be da-pigsā zutā ned a yembr tuusa a Zeezi n yeel-b ti ka bāmb la Kirisā la ? Ti b fāag b meng la b fāag bāmba. La a to wā lenga yēnda n yeel-a yaa : Fo ka zoet Wēnnaam la ? Fo stbgrā sēn yaa yembr ne bāmb stbgrā ? Tōnd yē stbgrā zemsame. Bala, tōnd deegda sēn zems d tuuma. La nin-kāngā ka maan būmb sēn yaa wēng ye. La a yeela a Zeezi yaa : Yāmb sā n wa n deeg y naamā, bi y tēeg mam yelle. A Zeezi leok-a lame yaa : « Mam yeta foom sid-sid ti rūndā bala, fo na n zīnda ne maam Paraadi puga. » (Luk 23 : 39-43)

A Zeezi sēn gom to-to ra-pikā zugā wilgdame ti b nonglmā yīnga, bāmb maana fāagrā tuumd zāng n baas tōnd yīnga.

- La a Zeezi sēn fōos reezē rā-miisgā n sa, b yeelame yaa: «Būmb fāa maan n saame.» La b sulga b zugu, la b kiime. (Zā 19 : 30)
- Kiris yolsa tōnd ne kāab-wēngā, bāmb sēn lebg kāab-wēng tōnd yīngā yīnga. (Galat-rāmbā 3 : 13)
- Zu-soaba, yāmb sōnga maam ne m buvdā yelle. Yāmb fāaga mam vumā. (Wiisg 3 : 58)

A Zeezi sēn vuugā wilgdame ti bāmb vumda vum sēn ka tol n tall yel-wēnd ye, la bāmb deega tōnd zīng ti b kao bāmb buvd tōnd yel-wēnā yīnga.

- Soab ning b sēn ku tōnd beegrā yīngā, bāmb la sēn vuug ti tōnd tōe n paam turlmā. (Rom-dāmbā 4 : 25)
- La sā n yaa ti Kiris ka vuuge, rēnd yāmb tēebā ka yōod ye, la yāmb ket n bee y yel-wēnā pugē. La moas-moasā wā yē, Kiris vuugame n yi kūum suka. Bāmb n yi pipi soab

Wēnnaam sēn vuuge, sēn ki-bā suka. (1 Korēnt-rāmbā 15 : 17,20)

- Pēgr Wēnnaam ning sēn yaa tōnd Zu-soab a Zeezi Kiris ba. Bāmb nimbāan-zoeerā sēn yaa kāsengā yīnga, b kōo tōnd dogem paalg a Zeezi Kiris sēn vuug n bas kūumā maasem yīnga, ti tōnd tar tēeb pidsg gūudum. (1 Pιyεεr 1 : 3)
- A Zeezi yeel-a lame yaa : «Yaa maam la vuugre, la vum. Ned ning fāa sēn tēed maam, baa a sā n ki a na paam vum. (Zā 11 : 25)

9. Tı kis sid ne a Zeezi ka toog ye

B leb n boonda Wēnnaam fāagrā ti koe-noogo, ti bala, b ka baood ti tōnd paam pān-tōog ye, la yaa ti tōnd wee n tē a Zeezi la d kis bāmb sid bala.

- La baoosgo, a wa waafā sēn maan silem n zāmb a Awa wā, mam yēsdame ti yāmb yam na n wa wēnemd n lebg wēng n kit ti y bas y sōmbilmā ne y pu-peelmā y sēn tar Kiris yīngā. (2 Korēnt-rāmbā 11 : 3)
- Nebā soka a Zeezi yaa : « Bōe la tōnd na n maan n tum Wēnnaam tuumdā ? » A Zeezi leoka bāmb n yeele : « Wēnnaam tuumde, yaa ti yāmb tē a soab ning bāmb sēn tumā. » (Zā 6 : 28-29)
- Wēnnaam no-rēesdbā fāa goma Zeezi yell n yeel ti ned ning fāa sēn tēeda bāmb na n paama a yel-wēn sugr kūun ne bāmb vuure. (Tuumā 10 : 43)
- Gūus-y ti ned da belg yāmb ne zāmsg buudu, la ninsaalb minind n zāag ye, bōn-kāens yaa dūniyā yela, la a ka Kiris rēnd ye. (Koloos-rāmbā 2 : 8)
- Tōnd sēn mi ti ka ne tōogā tuum la ned yit tırga, la yaa ne tēeb ne a Zeezi Kirisā, tōnd me tēe a Zeezi Kirisā, ti tēeb ne Kirisā na kit ti tōnd lebg tırse, la ka tōogā tuum ye. Bala, tōog tuum kōn kit ti ned baa a yembr yi tırg ye. (Galat-rāmbā 2 : 16)
- Bı dūniyā gill nebā yul Sēn-Ka-Saab yīnga ! Moon-y bāmb fāagr koe-noogā daar fāa ! (1 Kibay 16 : 23)

Neb kēer makdame n na n golom koe-noogā, n paasd yel a taab n yetē ti b tog n maan yel-bāmb n paam fāagre, wall n kell n pa fāagrā puga.

- B makame n mik ti Wēnnaam goamā fāa yaa sīda, la a yaa gāong neb nins sēn baood zī-lilldg bāmb nengē wā yīnga. Da paas būmb Wēnnaam goamā zug ti b wa zab ne-fo, la b ges-f wa zīrē-be-ned ye. (Yel-būnā 30 : 5-6)
- Ānda soab la yāmb dag n zoeta, ānda soab n yees yāmb ti y yaa g zīrē, n ka leb n tēr mam yelle, la y ka tagsd mam yelle ? Rē yīnga, ka mam sēn sīnd m noor hal daar zārā sīda ? Sēn paas me, yāmb ka zoet maam ye. Mam na n moona yāmb tīlmā ne y tuumā, la b ka na n tall yōod ne yāmb ye. Yāmb keleng wakate, bi yāmb wēn-naandsā y sēn tigsā fāag-yā ! Sebg n na n loog ne bōn-kāensā fāa, b na n fuusa bāmb ti b looge. La ned ning sēn dīka maam n maan a zī-soalgdga, a na n sooga tēngā ti yi a puure, la a na n deega mam tāng ning sēn welg toorā n sooge. (Ezayi 57 : 11-13)
- Mam na n kitame ti b sāeege, wa we-raoog sobg sēn dīkd moodo. Maam a Sēn-Ka-Saab yetame: «Fo puur la woto, puur ning mam sēn kō foomā la woto, fo sēn yīm mam yell n tē zīrē wā yīnga. Mam na n pilga fo fuugā n lud f nenga, ti nebā yānd fo yāndā... » (Zeremi 13 : 24-26)
- Yāmb sēn wēnemd tao-tao n bas soab ning sēn bool-a yāmb Kiris maasem yīng n na n tū koe-noog a to wā linga maam. Ka ti koe-noog a to n be ye, la neb n rāmbd yāmb n dat n teem Kiris koe-noogā. La tōnd mensā, wall arzān malæk sā n togs yāmb koe-noog sēn yaa toor ne koe-noog ning tōnd sēn moon yāmbā, bi kāab-wēng zīnd a zugu. (Galat-rāmbā 1 : 6-8)

Wēn-naands puusgā yel-wēnd naaga ne tōnd sēn waoogd d mengā (naanegā), n nand tōnd mens nus tuumā n yud Wēnnaamā (Naandā).

- Yēnda tēngā pida ne wēn-naandse, nebā wōgemdedame n waoogd bāmb nus tuumā, b wōgemdeda bāmb mengā nus sēn maanā taore. (Ezayi 2 : 8)
- Mam na n kaoo bāmb buudo, tuum-wēns nins fāa b sēn maanā yīnga: bāmb sēn bas maam n yōogd wisd n kōt buud

a taabã wēnnaam-dāmbã, la b wōgemded n waoog bōn-naandsã sēn yaa b nug tuumdã yīnga. (Zeremi 1 : 16)

- Bāmb teka Wēnnaam yellã sēn yaa sīdã ne zīrē. Bāmb puusda bōn-naandsã n sakd-ba, la b bas Naandã sēn tog n paam waoogr wakat sēn kōn a wã puusgo. Āmina ! (Rom-dāmbã 1 : 25)
- Bāmb dika b teegrã n teeg vuugo, la b gomd goam sēn ka sīda. (Ezayi 59 : 4)
- Neb nins sēn waoogd wēn-naandsã sēn ka tar yōodã, Zāagda b mens ne yāmb zoodã. Bala, yaa yāmb a Sēn-Ka-Saab n fāagde ! (Zonaas 2 : 8-9)

Tōnd ka segd n « pēg » d mens n tagsdē ti tōnd tōe n maana būmb ye, la d segd n kēe « bāongo » n da leb n teeg d yīngã (tōnd mengã) ye.

- Neb nins sēn dat ti ne yīngã yell bi b pēg-bã modgda yāmb ti y kit ti b kēes-y bāongo, la yaa sēn na yulg bal n da paam namsg Kiris da-pikã yīng ye. Bala, bāmb mensã sēn yaa zūnsã, b ka sakd tōogã ye. La b ratame ti yāmb kit ti b kēes-y bāongo, ti bāmb paam waoogr yāmb yīn-neong yīnga. La ne maam, yaa a vēeneg ti ka a woto ye. Mam ka na n waoog m meng ne būmb a to ti ka ne tōnd Zu-soab a Zeezi Kiris da-pikã ye. Ne maam, da-pikã yīnga dūni wã yaa wa kūum, la ne dūni wã, mam me yaa wa kūum. Bala, būmb ning sēn be yōodo, ka bāongo wall moonem ye, la yaa ti yt nin-paalga. (Galat-rāmbã 6 : 12-15)
- Ned sã n tūud Kiriši, yēnda soab yaa nin-paalga. Bōn-kudã loogame, ti būmba fāa lebq paalse. (2 Korēnt-rāmbã 5 : 17)
- Bala, tōnd sēn waoogd Wēnnaam ne Sug-sōng pānga, n maand sū-noog a Zeezi Kiris pugē, n ka teegd yīngã tuumã, yaa tōnd la zūns sīd-sīda. (Filip-rāmbã 3 : 3)
- Bao-y yam sōama n kō y mense (kēes-y y sūyã bāongo), la y ra yt tōatb ye. (Tōod 10 : 16)

Wēnnaam dika wed-moaag zombg n mamsd ne ned sēn kus sīd ne yīngã (a menga), la b keoogd tōnd n wilgd yel nins sēn tōe n zīnd a puga.

- Toog bee neb nins sēn kēnd Ezipt n baood sōngrã zutu. Bāmb dika b teegrã n teeg wiidi, b teega b saar-dāmba sēn

yaa wusgã, la b teeg b wed-ruudbã sën tar pãngã, n ka wënemded n get Israye!l Pu-Peelem-Soabã, la b ka baood Sën-Ka-Saab ye ! ... Ezıpt nebã yaa ninsaalb bala, b ka Wëннаam ye. Bãmb wiidã yaa nemd bala, b ka sus ye. Sën-Ka-Saab sã n tëeg b nugã bala, sën wat-a n na n sōngã lakd n luume, b sën sōngd a soabã na n luume, la bãmb fãa na n naaga taab n sãame. (Ezayi 31 : 1,3)

- Yaa Sug-sōng n kōt vum. Yīngã ka sōngd ne baa fi. Goam nins mam sën togs yãmbã wata ne Sug-sōng la vum. (Zã 6 : 63)
- < ...Ka ne gãndaalem, leb n ka ne pãng me ye. Yaa ne mam sugã. Yaa maam a Sën-Ka-Saab sën yaa Saasë-Pãng-Soabã n yelee. » (Zakari 4 : 6)
- Ned sã n yeel ti wed-moaag n kōt fãagre, ka sid ye. Wed-moaag ne a pãngã fãa, a ka tōe n yols ned ye. Ade, Sën-Ka-Saab nif bee sën zoet-b bãmbã zugu, b nif bee sën tēed-b bãmb nonglmã zugu, sën na n yil n fãag bãmb ne kūum, la b sōng-b ti b vumd kom wakate. (Yun-sōamyã 33 : 17–19)
- Bãmb kēngda taoor ne zãmbã maanego, bãmb ka sak n na n leb n wa mam nengē ye. Mam maaga m meng n kelge, la sid ka be bãmb goamē wã ye. Bãmb ned ba a yembr ka maand a bāngē ne wēng ning a sën maanã ye. Bãmb ka sokde : « Bōe la d maan sën yaa wēnga. » Ned kam fãa maanda wa a sën date, wa wed-moaag sën zoet n kēed zabr pugē. (Zeremi 8 : 5–6)
- Ka wed-moaag pãng n noogd bãmb sūuri, la ka ninsaal yãoog pãng n kōt-b sū-noog ye. Sën-Ka-Saab sūr nooma ne sën zoet-b bãmbã, la ne neb nins sën maand tēeb ne bãmb nonglmã. (Yun-sōamyã 147 : 10–11)
- Bala b kusa b Wëннаamã. Bala yãmb lakame n lu y kongrã pugã. Segl-y goam n leb n wa Sën-Ka-Saab nengē, yeel-y bãmb yaa : « Kō-y-d sugr d beegrã fãa yīnga. La y reeg bōn-sōamyã nins tōnd sën kōt yãmbã. Tōnd na n kōo yãmb la d pēg yãmba. Asiiri ka na n fãag tōnd ye. Tōnd ka na n zomb wiidi ye, tōnd ka na n leb n bool d nus tuumã ti d wëннаam-dãmb ye ! (Ooze 14 : 1–4).
- Mam na n yulame n waoog Sën-Ka-Saabo. Bala, bãmb naamã yaa kāsenga. Bãmb luba wiid ne b wed-ruudb kō-kāsengã pugē. Sën-Ka-Saab yaa mam pãnga, la b yaa

mam pān-kāsenga, n yaa mam pēgr yulle. Bāmb yaa mam fāagda. Bāmb yaa mam Wēnnaam, la mam na n waooga bāmba. Bāmb yaa mam ba wā Wēnnaam, la mam na n pēga bāmba. (Yikr 15 : 1–2)

- Neb kēer teega b zabr saar-dāmba, ti kēer teeg b wiidi. La tōndo, yaa Sēn-Ka-Saab sēn yaa a tōnd Wēnnaamā yuur la tōnd boonda. (Yun-sōamyā 20 : 8)

Tōnd sēn tar yōodā yaa Wēnnaam sēn naan tōnd la b nong tōndā yīnga, la Wēnnaam kisa wuk-m-menga, la ned sēn teegd a menga. Tōnd tog n dika d teegrā zāng n teeg Wēnnaam.

- Maam, mam kisa titaam ne wuk-m-menga, la tuum-wēnse, ne zīrē. (Yel-būnā 8 : 13)
- Bala, yaa pugē, ninsaalbā sūyā pus la bōn-wēnsā yita : tags-wēnse, tuum-dēgdo, wagdem, nin-kuure, yoobo, yāo-beedo, pu-toogo, silem, rāmbgo, sū-kiiri, nin-tuure, titaam la yalem-tagsgo. Bōn-wēn-kāens fāa yita ninsaal pugē n kitdē t'a lebg rēgdo. » (Mark 7 : 21-23)
- Waoog-m-meng wata ne paoogre, la sik-m-meng wata ne waoogre. (Yel-būnā 29 : 23)
- Titaam n dengd taoore, ti sāong pugle, la wuk-m-meng n lut taoore, ti luis pugle. (Yel-būnā 16 : 18)
- Ned tōe n tagsdame t'a rika so-sōngo, n mik yaool n yas or sēn dabd ne-a kūum zīgē. (Yel-būnā 14 : 12)
- « Gese, bāmb wukda b mense, n ka maand sēn yaa turg ye, la nin-turg na n vumda a tēebā yīnga. (Habakuk 2 : 4)
- Wēnnaam sēn yaa tōnd fāagda, yāmb maana tuum-yēsds ne turlēm n leok tōndo. Dūniyā kiremsā fāa nebā, ne kō-kāsemsā teega yāmba ! (Yun-sōamyā 65 : 6)

Ad yel-būnd a yembr a Zeezi sēn kō zāmsg neb a yiib wēngē, ned a yembrā rag n geta a meng tuumā, ti ned a to wā get Wēnnaam nimbāan-zoeerā.

- A Zeezi leb n wēe yel-būn-kānga neb kēer yīnga, b sēn da tēed ti b yaa tirse, la b paoogd neb a taabā yīnga, n yeele: Daop a yiib n dag n kēng wēnd doogē n na n ti puvse. A yembrā yaa Fariizē neda, la a to wā yaa a yaood dēgda. Fariizē nedā yals a yīngr n puvus a sūurē a woto: «Mam

Wēnnaam, m puusda yāmb bark mam sēn ka wēnd wa neb a taabā sēn yaa wagda la nin-wēnse la yoaadbā, la m ka wēnd baa yaood-deegd-kānga wā yīnga. Mam loeta noor naoor a yīb rasem a yopoe pugē, mam yākda m sēn tarā piig puur n kōtē. » Yaood-dægdā yals a yuga, n pus n ka saagd n na n doog a neng yīngr ye. La a ra pīisda a yāoog n yetē: «Mam Wēnnaam! Zoe-y mam nimbāaneg ti m yaa yel-wēn-maanda. » Mam yeta yāmb ti rao-kāng lebg n kuila a yir ne turlēm. La Fariizē nedā ka paam ye. Bala, b na n sika ned ning sēn zēkd a menga, la b na zēka ned ning sēn sikd a menga. (Luk 18 : 9-14)

Tōnd segdē lame n maan ba wā tulsem, n dtk d teegrā teeg a Zeezi sēn pids tuumd ningā, ti baasgā b d da teeg d meng « tuum-kāsemsā » ye.

- Ka ned ning fāa sēn boond maam ti Zu-soaba! Zu-soaba! N na n kē arzān soolmē ye. Yaa ned ning bal sēn maand-a mam ba sēn be arzānā raab n na n kē. Badaare, neb wusg na n yeela maam yaa: Zu-soaba! Zu-soaba! Tōnd dag n ka togs bāngr goam ne yāmb yuure, la d dig zīn-dāmb ne yāmb yuure, ...? La mam na n yeel-b lame: «Mam zī n bāng yāmb lē-lē. Tuum-wēns maandbā, yi-y mam taoore. » (Matiye 7 : 21-23)

10. Arzānā ne bug-tēnga

Bug-tēngā (Bugum naabā bee rūndā, kaosg pugē yaa bug-tēnga) yaa zīig ning sēn yaa a Sutāan (beyā) ne neb nins sēn kUSD Wēnnaamā baasg zīiga.

- Yi-y neb sēn tar yaa m! Gūus-y-yā! Yāmb beyā sēnyaa Sutāan gōodame n kelemd wa gigemde, n baood a sēn tōe n paam a soab n sāame. (1 Piyer 5 : 8)
- B loba belgdā, soab ning sēn dag n belgd nebā bugum mogr sēn dt kidbr puga, zīig ning rūngā ne belgr no-ræesā sēn be wā. Bāmb na n namsa wīndg ne yungo, zamaan o zamaane. (Vēnegr 20 : 10)
- Naong soabā wa n kiime. La malegsā talla yēnda n kēng a Abrahaam nengē. La arzēk soabā me wa n kiime, la b mum-a lame. Kum-kulgā pugē, yēnda nak n gesame. La a

namsgã pugẽ, a tool n yãnda a Abrahaam yuga, t'a Lazaar be ne-a. Yẽnda zẽka a koεεg n yeel: « M ba a Abrahaam! Zoe-y mam nimbãanega, n tum a Lazaar t'a tẽk a nug-bil koomẽ n wa n wulg m zelemdã. Bala, mam namsda wusg bug-kãngã pugẽ. » (Luk 16 : 22-24)

- Bãmb namsgã bug-zõos zẽkda zamaan o zamaane. La wĩndg ne yungo, neb nins sãn wõgemded rũngã ne a bõn-naandgã taorã, la ned ning sãn deeg-a yẽnda yuurã bãndã ka tol n tar wvusem ye. (Vẽnegr 14 : 11)

La tõnd sã n deeg Wẽnnaam fãagrã, tõnd sid põsame, la tõnd na n paama vi-bãane, ne sũ-noog sãn kõn sa, n zĩnd ne Bãmb arzãnã soolem (dũni paalgã) puga.

- Sãn-Ka-Saabo, yãmb la m zĩ-soalgdga ! ... Bũ y fãag maam yãmb tirlmã puga, ti m tõog n põse ! (Yun-sõamyã 71 : 1-2)
- Sãn-Ka-Saab na n sãama kũum pãng wakat sãn ka set yĩnga. Zu-soab a Sãn-Ka-Saab na n yẽesa nemsã fãa nintãmã. (Ezayi 25 : 8)
- Wẽnnaam na n yẽesa nintãm fãa sãn be b ninẽ wã. Kũum kõn leb n zĩnd ye, la sũ-sãang wall yãbre, wall toog kõn leb n zĩnd ye. Bala, dëenem bũmba fãa loogame. (Vẽnegr 21 : 4)
- Yung kõn leb n zĩnd ye, la nebã kõn dat fitl vëenem wall wĩntoog vëenem ye. Bala, Zu-soab a Wẽnnaam n na n yũ bãmb vëenem. La bãmb na n du naam zamaan o zamaane. (Vẽnegr 22 : 5)
- Sid me, mam na n maana yĩngr-paalga, la dũni-paalga. B kõn tol n leb n tẽeg sãn zĩnd pĩndã yell ye, b kõn leb n tags a yell ye. Bas-y rẽ, la y maan sũ-noogo, la y kidem daar fãa bũmb ning mam sãn na n naanã yĩnga. (Ezayi 65 : 17-18)
- Mam na n zĩnda b suka. Mam na n yũ bãmb Wẽnnaam, la bãmb na n yũ mam neba. (Ezekiyell 37 : 27)
- Mam yãnda yĩngr paalga la dũni paalga, bala, dëenem yĩngrã ne dëenem tẽngã loogame, la ko-kãsengã ka leb n be yes ye. Mam wuma koe-kãseng sãn yi geerẽ wã n yeele : Ad Wẽnnaam yirã bee ninsaalb suka. Wẽnnaam na n zĩnda ne nebã. Bãmb na n yũ Wẽnnaam neba, la Wẽnnaam mengã na n paa ne bãmba. (Vẽnegr 21 : 1,3)

- La tōnd gūuda Wēnnaam sēn pulem saasē paalg la dūni paalgā, ti tirlēm na n zīnd a pugā. (2 Pityeer 3 : 13)
  - Puus-y taab n mok taab ne nonglem mokre. Bi Yāmb fāa sēn tūud Kirisā paam vi-bāane ! (1 Pityeer 5 : 14)
- Bi Zu-soabā sēn kōt laafu wā meng kō yāmb vi-bāan wakat fāa, būmb fāa pugē. Bi Zu-soabā zīnd ne yāmb fāa ! (2 Tesalonik-rāmbā 3 : 16)

11. Maoongā ne tōogā

Wēnnaam ka baood maand ye. Maandā maaneg rag n tēegda yel-wēnā wēnem sēn zem to-to, la sēn dag n yaa tilē ti Fāagdā wa wā wēngē.

- Ka maoongo, wall kūun la yāmb nong ye. Yāmb yoka mam tuba. Ka maoong sēn yōogd bugum, wall yel-wēnā sugr kūun maoong la yāmb dat ye. (Yun-sōamyā 40 : 7)
- Sēn-Ka-Saab yetame: «Mam toog ka be ne yāmb maandā waooglem ye ? » Mam yaa n tīga yāmb pe-raad maand sēn yōogd bugmā ne y rūm-bedā kaamā. Yāmb lolsā ne y pe-bi wā la y boeesā zum ka noogd mam sūur ye... Da-y leb-y n tall-y kūun sēn ka yōod n wa kō maam ye. (Ezayi 1 : 11,13)
- Ka maoong n noogd mam sūur ye, yaa maan-neere. La ned sēn mi Wēnnaam nooma maam n yūd maand sēn yōogd bugum. (Ooze 6 : 6)
- Wēnnaam ning sēn naan-a dūni wā ne būmb nins fāa sēn be a pugē wā, bāmb yaa yīngr la tēng Zu-soaba, la b ka kēed puusg rot ninsaalb nus sēn me pusē, la b ka baood me ti ninsaalb tum ne b nus n sōng-b wa būmb n paog-b ye. Bala, yaa bāmb n kōt ninsaalbā vum, la vuusem, la būmbā fāa. (Tuumā 17 : 24-25).

B sēn dat maoong ning sēn zems zāngā, yaa tōnd sēn na n wilg ti tōnd data Fāagd ning sēn ka maan-a yel-wēndā, a Zeezi Kirisā, bāmb b yembrā bal maoongā n yaa maoong sēn zems zānga.

- Bi y ra wa ne rūng sēn tar zang n na n wa kō maam ye. Bala, mam ka na n sak n deeg-a ye. Ned sā n dat n wa ne rūm-bedr bi rūm-bil n maan zems-n-taar maoong n kō Sēn-Ka-Saabo, sā n yaa puleng pidsgu, wall sā n yaa a

yamleoog kūuni, tog n yu rūng sēn ka tol n tar zanga, ti Sēn-Ka-Saab yaool n deege. Rūngā ka tog n tar zang ye. (Maan-kuur 22 : 20-21)

- Pesgā tog n yu pe-raoog sēn zems yuumde, la sēn ka tar zang ye. (Yikr 12 : 5)
- Sid me, yāmb miime ti ka ne bōn-sāamds sēn wēnd ligdi, wall sānem, la b fāag yāmb n yiis vumā minind nins sēn ka yōodā yāmb sēn deeg y yaa ab-rāmba nengē wā pugē ye. La yaa ne Kiris zumā sēn yaa sōama wusgā, Kiris yu wa pe-bil sēn ka tar zanga, la sēn ka tar bānde. (1 Pityer 1 : 18-19)
- Vēkembeoogo, a Zā yānda a Zeezi sēn wat yēnda nengē, n yeele: «Ad Wēnnaam pe-bilā, sēn yiisd-a dūni yel-wēnā.» (Zā 1 : 29)
- La yāmb miime t'a Zeezi waame n na n yiis yel-wēna, la yel-wēnd ka tol n be bāmb pugē ye. (1 Zā 3 : 5)
- Bala, tōnd ka tar maan-kuud kāsēm sēn ka tōe n wum tōnd pān-komsmā vōor ye. Bāmb paama makr ne būmb fāa wa tōndo, la b ka maan yel-wēnd ye. Woto yīnga, bi d kolg bark soab a Wēnnaam geerā ne pēl-kēgenga, ti d tōe n paam ti b zoe d nimbāanega, la d zīnd bark bāmb nifē, ti d tōe n paam sōngr wakat ning d sēn tog n paame. (Ebre-rāmbā 4 : 15-16)

Wēnnaam datem yaa sū-lebgre (tōnd sēn na n sak ti d kongame n kīs sid ne a Zeezi), ti maoong maaneg yāk a toogo (tōnd sēn tagsd tuum-sōamyā yellā).

- Bōe la mam na n tall n kēng Sēn-Ka-Saab taoore ? M na n talla bōe n ti wōgemd Wēnnaam sēn be saasē wā taoore ? Mam na n waa bāmb taor ne maand sēn yōogd bugum bi ? Bi m na n waa bāmb taor ne nag-bi sēn tar yuumde ? Mam sā n kō Sēn-Ka-Saab pe-raad tusa, wall m kō-b kaam sēn yaa wusg wa ko-zoetem, bāmb sūur na n yu noog bi ? Mam na n dika m bi-rēeng n kō-b n paam m beegrā sugr bi ? Mam na n dika m bi-roak n kō-b n paam m yel-wēnā sugri bi ? Ninsaala, b kitame ti fo bāng sēn yaa sōamā, Sēn-Ka-Saab sēn dat ti f maan būmb ning bala, yaa ti f maan sēn yaa tirga, la f nong maan-neere, la f kēn ne f Wēnnaamā ne sik-m-menga. (Miise 6 : 6-8)

- Bala, ka maand n noom yāmb ye, sã n ka rē, m dag n na n maanē-la maoong n kō-yā. Leb n ka maoong sēn yōogd bugum me n noom yāmb ye. Maand sēn noom yāmb a Wēnnaam, yaa sik-m-meng sēn be ned sūurē. Ned sēn sikk a meng zāng fast, yāmb a Wēnnaam ka tōdgd a soab ye. (Yun-sōamyā 51 : 18-19)
- Maan-y tɾlem maando, la y teeg Sēn-Ka-Saabo. (Yun-sōamyā 4 : 6)
- Tek yam n bas tuum nins sēn yaa kūumã, n tē Wēnnaam (Ebre-rāmbã 6 : 1-2)
- Mam kisa kaset ne Zulf-rāmba la Gerk-rāmbã n yeel-b ti b tek yam n kos Wēnnaam sugri, la b tē tōnd Zu-soab a Zeezi. (Tuumã 20 : 21)

B sēn kō Kāab-kudgã tōogã, b ka kō-a t'a yaa fāagr sor ye, la yaa sēn na n sōng tōnd ti d bāng ti tōnd dat n paama Fāagda.

- Bala, noyã yaa wa fitla, la zāmsgã yaa wa vēnem, la remsgã ne keogrã yaa a vum sore. (Yel-būnã 6 : 23)
- Tōnd yaool n miime ti būmb ning fãa tōogã sēn yetã, a yeta neb nins fãa sēn loe ne tōogã, ti noyã fãa na mume, ti nebã na bāng ti Wēnnaam nifē, nebã fãa yaa bægdba. Bala, ned baa a yembr ka na n paam zemsg Wēnnaam taoor tōogã sakr yīng ye. Bala, tōogã kitdame bal ti ned bāng yel-wēnd sēn yaa soaba. (Rom-dāmbã 3 : 19-20)
- Bala, Sēn-Ka-Saab sēn yaa tōnd Wēnnaamã na n kitame ti tōnd ki. Bāmb yūnuga tōnd koom sēn tar zēnem, tōnd sēn beeg bāmbã yīnga. (Zeremi 8 : 14)
- La a Zvuda leokame : « Mam na n yeela m soaalã ti bōe ? Mam na n gomame n yeel ti bōe ? Tōnd na n maana bōe n wilg ti d ka beege ? Yaa Wēnnaam n puk tōnd beegrã. Ad tōndo, tōnd lebga yāmb yembse, tōnd ne b sēn yānd wūmblã ned ning nengē wã. » (Singr 44 : 16)
- N-yēe ! Yaa Wēnnaam nengē bal la mam tar yam-gānega. Mam fāagr yita bāmb nengē. (Yun-sōamyā 62 : 2)
- Karem tōodã fãa ti Israyell nebã fãa taoor ti b wume. La b zāms Sēn-Ka-Saab sēn yaa yāmb Wēnnaamã zoeese. (Tōod 31 : 11-12)
- Sēn-Ka-Saab yeela tōnd ti d sak tō-kāensã fãa la d zoe Sēn-Ka-Saab sēn yaa tōnd Wēnnaamã, n tōog n paam sū-noog

daar fāa n kell n vuumd wa tōnd sēn yaa būmb ning rūndā wā. » (Tōod 6 : 24).

- Sida, būmb nins sēn be tōogā pugē wā yaa arzān yelā mamsg bala, la ka b wēneg kepi ye. Rē n kit ti ne maand nins b sēn maand n ka basdē, yuumd fāa ti b fāa wēnd taabā, tōogā yelā ka tōe ti neb nins sēn tūud so-kāng n kolgd Wēnnaamā zems zāng ye... la b sū-bāngrā dag n ka na n leb n tēegē bāmb b yel-wēnā ye. ... La ne maan-kāens b sēn maandā, b tēegda yel-wēnā yuumd fāa. Bala, lolsā ne boeesā zum ka tōe n yiis yel-wēn lae-lae. (Ebre-rāmbā 10 : 1,3-4)
- Woto, tōog yu tōnd gūuda n na n te tōnd n taas Kiris nengē, ti ne tēebo, tōnd na lebg tirse. (Galat-rāmbā 3 : 24)
- Dē, ba-biisi, bi y bāng ti yaa a Zeezi maasem yīng la b moond yāmb yel-wēna sugr kūun koεεga. La ned ning fāa sēn tēed bāmba, b basda yēnda taal ne būmb ning fāa a Moyiis tōogā sēn dag n ka tōe n bas-y taalā. (Tuumā 13 : 38-39)

Vuusg daar tōogā b sēn kō wā yaa bānd sēn wilgd ti tōnd tog n « vuusa » ne d tuumā, la d teeg Wēnnaam b tuumdā pugā.

- «Yeel Israyell nebā ti b tog n tūu mam vuusg rayā. Yōwā na n yu bānd maam ne yāmb suk zamaan nins sēn watā pugē, ti yāmb tōe n bāng ti mam yaa Sēn-Ka-Saabo, sēn welg-a yāmb ti y yu toorā... Ned sā n sāam vuusg raarā, bi b ku a soaba. Ned ning fāa sēn tum vuusg raarā, bi y yiis a soab a buudā suka. (Yikr 31 : 13-14)
- Dē wā yīnga, da sak-y ti ned kao yāmb buud ne yāmb sēn dit būmb ning wεεngē wall y sēn yūud būmb ninga, wall tigrā wall kiu-paalga wall vuusg daar wεεngē ye. Bōn-kāens fāa yaa būmb nins sēn na n wa wā mamsg bala, la būmbā meng-meng yaa Kirisā. (Koloos-rāmbā 2 : 16-17)
- a Zeezi gomame n yeele: ... Bi-y wa-y mam nengē yāmb-dāmb fāa sēn ye la sēn tuk zūb sēn yaa zisgo, la mam na n kōo yāmb vuusgo. (Matiye 11 : 25,28)

Kāab-kudgā nebā rag n ka paamd fāagr b tuumā yīng ye, la yaa Wēnnaam nimbāan-zoeerā sēn tūnugd ne tēebo,

Wēnnaam fāagr ning sēn dag n be taoor n watē wā maasem yīnga.

- Sū-keelem dāmbā, yāmb dāmb sēn zār ne tirlmā, kelg-y maam! Mam kitame ti mam tirlmā kolgdē, a ka zār ye. La mam fāagrā ka na n kaoos n wa ye. (Ezayi 46 : 12-13)
- Ade, Sēn-Ka-Saab yetame : ... mam fāagrā waoong kolgame, la mam tirlmā rat n pukame. (Ezayi 56 : 1)
- La sā n yaa ne maam, mam na n gūu Sēn-Ka-Saabo, mam na n yals n gūu Wēnnaam sēn yaa mam fāagrā. Mam Wēnnaamā na n kelga maam. (Miise 7 : 7)
- Mam miime ti mam fāagdā vume, la b na n yika tēng zug yaoolem daarā. (Zoob 19 : 25)
- La maam, mam teega yāmb nonglmā, la mam kudemda yāmb fāagrā yīnga. Mam na n yula Sēn-Ka-Saab yīnga, bala, b maana maam neere. (Yun-sōamyā 13 : 6)
- A Ānd puvsame n yeele : «Mam kudemda ne sū-noog Sēn-Ka-Saab pugē. Sēn-Ka-Saab paasa maam pānga, la mam tōe n la m bēebā. Mam suur yaa noogo, y sēn fāag-ma yīnga. Ned ka be n yaa pu-peelem soab wa Sēn-Ka-Saab ye. Ned a to ka be ti sā n ka yāmb ye. Ned ka be t'a pāng zem tōnd Wēnnaamā ye. (1 Sāmwell 2 : 1-2)
- Badaare, b na n yeelame yaa : « Yaa bāmb la tōnd Wēnnaam ! Tōnd dika d teegrā n teeg bāmba, la bāmb fāaga tōndo. Bāmb yaa Sēn-Ka-Saabo, Bāmb yaa Sēn-Ka-Saabo, wa-y ti d maan sū-noogo, d kudem bāmb fāagrā yīnga ! ... » (Ezayi 25 : 9)

Zuf-rāmb wusg rag n sid gūuda a Zeezi waoongā, wala Sūmyō ne a Ānd sēn yānd bi-pælg a Zeezi wā.

- La mik rao a yembr n dag n be Zeruzalem t'a yuur boond t'a Sūmyō... a Sūmyō reega biigā a nusē, n pēg Wēnnaam n yeel yaa : Zu-soaba ! Moasā, yāmb basa y tumtumdā t'a loogd ne laaft. Wa yāmb sēn dag n yeelā, mam nin yānda fāagr ning yāmb sēn kō tōndā, (Luk 2 : 25,28-30)
- Wēnnaam no-ræes-poak a ye n dag n be be t'a yuur la a Ānde... Yēnda dag n pēgda Wēnnaam la a gomd ne neb nins sēn dag n gūud Zeruzalem fāagrā a Zeezi yelle. (Luk 2 : 36,38)

12. Pīnd-n-bāngr gomdã ne b sēn pīnd n wilgã

Kāab-kudgã pīnd-n-bāngr koεgã rag n wilgdame t'a Zeezi yaa Wēnnaam Bi-ribla (a Emanuwelle, sēn dat n togs ti « *Wēnd-be-ne-do* »), n wilgdē me ti bāmb na n deega tōnd yel-wēnã n tuke.

- Bala, b roga biig n kō-do, b kōo tōnd bi-ribla. B kōo yēnda noor t'a na n soog soolem. La b na n boonda yēnda ti Sagend sēn yaa sōama wusgo, Wēnnaam sēn tar pānga, Wēnnaam sēn tar pānga, Ba sēn paad wakat sēn ka seta, la Vi-bāan Naaba. (Ezayi 9 : 5)
- Ade, pa-kuil na n dika puga, n dog bi-ribla, n pud a yuur t'a Emanuwelle, sēn dat n togs ti «*Wēnd-be-ne-do*.» (Ezayi 7 : 14)
- Ānda n du yīngr n lebg n sigi ? Ānda n kogl a nus n kok pemsem ? Ānda n yondg koom a fuugē ? Ānda n naan tēngāongã ? A soab yuur la a bōe, la a biigã yuur la a bōe ? Fo sã n miē, b f togs-ma. (Yel-būnã 30 : 4)
- Waoog-y biigã, ti b sūurã ra wa yik ti b menes-y ye. Bala, bāmb sūurã tōe n yika zīig pugē n dt wa bugum. La neb nins fāa sēn paam zī-lilldg bāmb nengē wã na n paama sū-noogo. (Yun-sōamyã 2 : 12)
- B kōsa bāmb ligrã tōnd tum-beedã yīnga, b pogla bāmb tōnd kongrã yīnga. Sibgr ning sēn wa ne tōnd vi-bāanã luu bāmb zugu, la yaa bāmb sēn paam poglgã yīng la tōnd paam maagre. Tōnd fāa rag n yeebda wa piisi, ned kam fāa rag n maanda a sēn date. La Sēn-Ka-Saab kitame ti tōnd fāa kongrã lu bāmb zugu. (Ezayi 53 : 5-6)
- Mam tumtumdã sēn yaa tūrem soabã na n waa ne tūrem buud wusg yīnga, la b na n deega bāmb kongrã. (Ezayi 53 : 11)

Ad pīnd-n-bāng goam kēer sēn be Kāab-kudgã pugē sēn kēed a Zeezi wεengē, hal yuum kobs wusg sēn loog sēn deng b waoongã.

- la bāmb na n wēnemd n gesa maam, bāmb na n wēnemd n gesa soab ning bāmb sēn dag n kōsã. (Zakari 12 : 10)

- La sodaag a yembr kōsa bāmb ligr ne kānde, la tao-tao bala, koom ne zum n yi be. (Zā 19 : 34)
- «Foom Betlehem Efrata, baa ne fo sēn yaa buud sēn paood Zvuda buud wusg sukā, mam na n kitame ti naab yi fo pugē, n soog Israyell nebā, La yēnda yēgrā singa hal pīnda, kudem-wēndē. (Miise 5 : 2)
- A Zeezi roga Betlehem Zvude soolem tēngā puga. (Matiye 2 : 1)
- Ade, fo rīmā wata fo nengē. Bāmb yaa tirlēm soaba, la tōaagda, n yaa sik-m-meng soaba, n zao bōanga, bāmb zaoo bōan-bila, bōan-yāang biiga. (Zakari 9 : 9)
- La b talla bōan-bilā n wa a Zeezi nengē, n paal b fut a poorā n kit t'a Zeezi zombe. La bāmb sā n kēngdē, nebā yēsta b futā sorā zugu. (Luk 19 : 35-36)
- Mam wēnemda m poor n kō neb nins sēn dag n pābd maamā, la m wēnemd m yēgdg n kis neb nins sēn dag n vōod-b mam toēngā. Mam ka solg m meng ne neb nins sēn paogd maam la b tubsd maam kolkoodā ye. (Ezayi 50 : 6)
- Dē, b tubsa a Zeezi nengā kolkoodo, la b pāb bāmb ne nug-gila. (Matiye 26 : 67)

Yel wusg sēn bēel a vēenes n n maan sēn deng a Zeezi waoongā. Tēngrā, yāmb na n yānda a Zozef vumā nems kēer sēn wilgd būmb nins sēn paam pidsg a Zeezi pugē.

- Ad a Zakoob roogā kibare: A Zozef sēn wa n tar yuum piig la a yopoe, a rag n tūuda a kēem-dāmbā n gūud piisi, la buuse. La a rag n yaa bi-ribl-bilf bala. A Zozef rag n bee ne a ba wā pagb a Bila ne a Zilpa kambā. La a Zozef rag n dikda a kēem-dāmbā gom-yoodā n kēnd n togsd a ba wā. Zozef kēem-dāmbā sēn mik ti b baaba nonga a Zozef n yud bāmb fāa wā, bāmb kisg-a lame. Dē, bāmb ka leb n tar mo-noog ne-a ye. (S INGR 37 : 2,4)
- Dūni wā ka tōe n kisg yāmb ye. B kisa maam, bala, mam kita kaset ti b tumā yaa wēnse. (Zā 7 : 7)
- Bāmb yānda a Zozef t'a ket n be yuga. La a Zozef sēn nan ka ta bāmb sēn beē wā, bāmb yēsa ne taab n dat n ku-a. (S INGR 37 : 18)
- Maan-kuudbā kāsēm-dāmbā ne tēngā nin-kēembā fāa yēsa ne taab a Zeezi yellā poorē n dat n ku-ba. (Matiye 27 : 1)

- Wēnnaam tuma maam ti m deng yāmb taoor n ti segl ti yāmb tōe n paam bu-kell soolmē wā, la m fāag yāmb ne fāagr kāsenga, ti y tōog n pōse. (Singr 45 : 7)
- La tōnd yāame la d kit kaset ti d ba wā tuma b Bi-riblā ti b yū dūni Fāagda. (1 Zā 4 : 14)
- Ezıpt tēngā ne Kana tēngā ligd sēn se, Ezıpt tēng nebā fāa kēnga a Zozef nengē n ti yeel yaa : « Kō-y tōnd dub ti d rı! Tōnd na n kii yāmb taoor tōnd sēn ka tar ligd yīnga ? » (Singr 47 : 15)
- A Zeezi yeela bāmb yaa : « Maam la bur sēn kōt vumā. » (Zā 6 : 35)

13. A Ādem ne a Awa

A Ādem ne a Awa makame n na n lud b yāndā (b yel-wēndā yāndā), bala, bāmb maana b meng (tuumde). La Wēnnaam wilgame ti yaa bāmba Wēnnaam kōt bāmb ningā bal n yaa sōama.

- Woto, bāmb b yiibā yam wekame, la bāmb bāngame ti b yaa b zaala. Dē, bāmb pānema kankang vāad n sēgne. (Singr 3 : 7)
- Wēnnaam Sēn-Ka-Saab rıka gānd n maan fut n yeelg a Ādem ne a pagā. (Singr 3 : 21)

Ad kaoreng zīs kēer sēn wēnd zī-bāmb sēn wilg ti d sā n makd n na n maan tuum-sōamyā wall « manesem-sōamyā » n dat n lud d yāndā, yaa zaalem.

- Bāmb gānegāmbdā ka sek d fuug wugb ye, bāmb tuumā ka tōe n dik n pil b mens ye. Bāmb tuumā yaa tuum-wēnse. (Ezayi 59 : 6)
- Sēn solgd-a a kongr ka na n paam tōogr ye. La ned sā n vēneg n togs a kongr n bas-a, a paamda nimbāan-zoeere. (Yel-būnā 28 : 13)

Tōnd sā n vēneg n togs d yel-wēnā, n yees d fu-rēgdā n lobe, la d zoe n kēng a Zeezi nengē, woto, tōnd na n deega tırlēm fuug n yeelge.

- Tõnd fāa lebga neb sēn yaa a rēgdo, la tõnd sēn maand d turlēm tuumā fāa wēnda fu-rēgdo. Tõnd fāa zelga wa vāad sēn ki, ti tõnd kongrā kāagd tõnd wa sebgo. (Ezayi 64 : 6)
- Zoangā loba a fuug tēng n yik tao-tao, n wa a Zeezi nengē. (Mark 10 : 50)
- Mam paamda m sū-noogā Sēn-Ka-Saab nengē, mam na n kidma wusg mam Wēnnaamā yīnga. Bala, bāmb yeelga maam fāagr fuugu, la b yeelg maam turlēm kobre... (Ezayi 61 : 10)
- « Ad Sēn-Ka-Saab tumtumbdā puur la woto, turlēm ning sēn yit mam nengē wā. » Maam a Sēn-Ka-Saab n yeele. (Ezayi 54 : 17)

Fu-rēgdā na n pārs n lūu tēnga, n bas ti yel-wēndā puk Wēnnaam taoore. A Zeezi turlēm bal n yaa fuug sēn paad wakat fāa.

- Yāmb turlēm n yaa turlēm sēn paad wakat fāa... (Yun-sōamyā 119 : 142)
- Bala, mogd n na n di bāmb wa fuugu, zūnzūiy na n du bāmb wa pe-kōbd gīsga. La mam turlēm na n paa wakat fāa, ti mam fāagrā pa zamaan woo zamaane. (Ezayi 51 : 8)
- Ad mam wata wa wagdre. Bark bee ned ning sēn ka gōe la sēn yer a futu, sēn na yl la a da kēn beelle, la ti nebā kōn yaa a yāndā zugu ! (Vēnegr 16 : 15)

Tõnd sā n ges tõnd tuum-tumdi wā, tõnd tōe n tagsdame ti tõnd paama fāagre, la tõnd mikdame ti tõnd ka yer a Zeezi turlēm fuugā ye.

- Rīmā kēeme n na n ges nebā sēn paam boolgā, la a yānda rao a yembr be sēn ka yer pug-peegrā tigr fuug ye. A yeel-a lame: «M zoa, fo maana a wān n wa n kē ka n ka yeelg pug-peegrā tigr fuugu ? » La raoā ka tōog n leok ti būmb ye. Dē, rīmā yeela tumtumbdā yaa: « Sēb-y-yā a nao wā ne a nusā, n lob-a lik bida sēn be yngā pugē. Yābr la yēn wābr na n zīnda be. (Matiye 22 : 11-13)

14. A Kayē ne a Abelle

A Kayē yāka yēndā tuumdā biis n kō, la b zāgs-a lame. A Abell kōo pe-bila (woto mamsda kis-sideng a Zeezi maoongā puga), la b sak n deeg-a lame.

- Rē zugē, yēnda roga a Kayē yao a Abelle. La a Abell lebga rūm-kumda rūm-bāoonego, t'a Kayē yaa ka-koaada. La sēn be n beē, a Kayē yāka bōn-koaadlā biisi, ti yaa kūuni, t'a na n kōo Sēn-Ka-Saabo. A Abell me yāka yēnda rūm-bāoonegā kom-dēems kēer sēn tar kaamā n tall n wa kō Sēn-Ka-Saabo. La Sēn-Ka-Saab sūur yu noog ne a Abelle, la ne a kūunā. La Sēn-Ka-Saab ka reeg a Kayē ne a kūunā ye. Dē kitame, t'a Kayē sūurā puug hal wusgo, hal t'a nengā gāneme. Sēn-Ka-Saab soka a Kayē yaa : «Yaa bōe ti fo puugd f sūur woto ti f neng gāneme? Fo sā n maan sēn yaa sōama, f na n tōog n zēka f zugu, la f sā n ka maan sēn yaa sōama, yel-wēnā wūga fo rignoorē, la a rat n sooga foom, bee ne foom ti f tōog-a. » (Singr 4 : 2–7)

A Kayē rag n kisa sid ne yēndā sēn maandā (a maana a mengā tulsem), a rag n koodame, la a kōo biisā sēn yaa yēndā mengā tuumd (maoongā).

- Fo sā n dabd Wēnnaam doogē wā, bi f maan gūusg ne f nao-kēndre. Kolg n kelge, ti rē n sāo yalembā maand maanego. Bala, bāmb ka mi ti bāmb sēn maandā yaa wēng ye. (Koeεg soaba 4 : 17)
- Yāmb buda wēnga, n tigs zāmbō, Yāmb du zīrē yagb rubo. Israyelle, fo sēn teeg f meng pāngā, la f teeg f gāndaadā sōorā yīnga. (Ooze 10 : 13)
- Sor tōeeme n yaa tūrg ned nifē, t'a baoosg yaool n yaa kūum. (Yel-būnā 16 : 25)
- Mam tuda buud ning sēn nak a kāarā m nus n ka bas ye, yaa buud sēn tūud so-wēng n maand wa a sēn date. (Ezayi 65 : 2)

Tōnd sā n maand sēn yaa sōama (d tūuda Wēnnaam sorā), wakat-kānga, yaa vēeneg ti b na n sak n deega tōndo, la tōnd ka n paam kāab-wēng ti b rig tōnd n zāag ne tēn-paalgā (wa b sēn kāab a Kayē wā ye).

- Moasā, kãab-wěng bee fo zugu, fo na n zãaga ne tēng ning sēn yaa ag a noor n deeg fo yao wã zumã fo sēn daag ne f meng nusã. (Singr 4 : 11)
- Dē poore, b na n yeela neb nins sēn be-b bãm̃b goabgã yaa: «Yãmb dãm̃b kãab-wěng sēn be y zutã, zãag-y ne maam ! Kēng-y bugum sēn paad wakat sēn kōn sa wã pugē, bugum ning sēn segl Sutãanã ne a malegsã yīngã... » (Matiye 25 : 41)
- Nin-tirg ka na n tol n vigs ye. La nin-wěnsã ka na n pa dūni ye. (Yel-būnã 10 : 30)

15. Zãmsg sēn be wãoodã puga

Wakat kēere, Wēnnaam dikda yel kēer n ning Wēnnaam sebrã pug ti b tar vōore, n yaa mamsg sēn tar vōor n naag ne d sēn karemd n wumd n wumd vōor to-to wã.

- Mam goma ne no-ræesdbã. Mam kitame ti bōn-makdsã lebg wusgo, la m tūnug no-ræesdbã n wē yel-būna. (Ooze 12 : 11)
- Yaa ne ninsaal datem la b rog yem-poakã biigã, la b roga burkīn-poakã biig wa sēn zems Wēnnaam sēn kãabã. Mamsg n be yel-kãngã pugē, bala, pagbã a yiibã mamsda kaool a yiibu, (Galat-rãmbã 4 : 23-24)

Kaorengã zīis nins sēn pugdã gomda wãood yelle, wãood sēn be ned yīng zugu, sēn be fuug wall roog zugu. A kell n kōta tōnd zãms sēn kēed ne tōnd yel-wēnã yalē wã wēngē.

- maan-kuvdã maag a meng n ges a soabã. Sã n mik ... t'a zīigã sã n vādame, wilgdame ti yaa wãood n puki ... Bt maan-kuvdã wilg ti nin-kãng yaa a rēgdo... Bala, yaa wãoodo. A tog n vumda a yembre. Yēndã tog n yii sik zīigã pug n ti vumd kēenga. (Maan-kuvr 13 : 24-25,46)
- B sã n mik ti wãood n puk fuug sēn wug ne pe-kōbd zugu... Bt b tall-a n ti wilg maan-kuvdã. Bt maan-kuvdã maag a meng n ges-a. Sã n mik ti bāagã yalga fuugã zugu..., bt b yōog-a bugum. (Maan-kuvr 13 : 47,49-52)
- Bt maan-kuvdã lebg n leb roogē wã, la a sã n yãnd ti bāagã yalga roogã lals zutu... Ro-kãng lebgã bōn-dēgdo. Bt b siig roogã, la b wuk a kugã ne a sugrã zãnga, ne roogã boalgã,

n yi tēngā kureng n ti lob zī-rēgd zīigē. (Maan-kuur 14 : 44-45)

Kaorengā zīisā zīig fāa sēn be tēngrā gomda wāoodā yelle, la maan-kuudā tog n maaga a meng n ges-a lame, la rēndā mamsda Wēnnaam sēn yaa Bi-riblā, a Zeezi Kirisi.

- Tōnd sēn tar maan-kuur kāsēm sēn puug saasē, Wēnnaam Bi-riblā yīnga, bi d tall tēeb ning tōnd sēn tarā kāenkāe. (Ebre-rāmbā 4 : 14)
- Mam yeta foom Wēnnaam taoore, la a Zeezi Kiris sēn na n kao nin-vus la kūum buudā taoore, la bāmb waoongā ne b rīungā yuur yīnga, (2 Timote 4 : 1)
- Tōnd ka gomd n na n noog ninsaalb sūy ye, la yaa ti noog Wēnnaam sēn feesd sūyā sūuri. (1 Tesalonik-rāmbā 2 : 4)
- Bāmb sā n fees yāmb sōama n sōo. Bi yāmb tēedame ti y tōe n belga Wēnnaam wa b sēn belgd ninsaalbā ? Bāmb naamā ka na n yees yāmba ? B rabeem ka na n kē yāmba ? (Zoob 13 : 9,11)
- Dē, a Aaze yeelame yaa : «La ned sā n sus kūum n dēgem a menga, n sus būmb a yembr bōn-kāensā suka, bōn-kāng lebga rēgd bi ? » La maan-kuudbā leokame yaa : « N-yēe, a lebga bōn-dēgdo. » Dē, a Aaze yeelame yaa : « Nin-bāmbā me yaa woto, nimbuiidā sēn yas mam taorā me yaa a woto. Maam a Sēn-Ka-Saab n yeele. Bāmb nusā tuum fāa me yaa a woto. B sēn wat ne būmb ning tēn-kugrē wā yaa bōn-dēgdo. » (Aaze 2 : 13-14)

Wēnnaam nonglem keogre n°1 : B wilgame ti ned ning sēn yaa wāoorā yaa rēgdo, la b yiis-a-la kēng t'a ti vumd a yembre.

- Nin-wēng tuum n lubd-a, la baa nin-tirg kūum wakate, a ket n tara tēebo. (Yel-būnā 14 : 32)
- Bala, bāng-y neer ti nin-yoaad baa a yembre, rēgd soab baa a yembre, rat-wusg soab baa a yembre, sēn dat n togs ti wēn-naands puusd ka na n paam puur Kiris ne Wēnnaam soolmē wā ye. Da sak-y ti ned belg yāmb ne gom-vud ye. Bala, yaa bōn-kāens yīng la Wēnnaam sū-puugr sigd kusdbā zutā. (Efees-rāmbā 5 : 5-6)

- Būmb sēn yaa a rēgdo, wall ned ning sēn maan wēnga wall a yagd zīrē kōn kē be ye. Yaa neb nins yuy sēn guls pe-bilā vum sebrē wā bal n na n kē. (Vēnegr 21 : 27)

Wēnnaam nonglem keogre n°2 : B wilgame ti wāoodā fuug yaa rēgdo, la b rik-a lame n yōog bugum.

- Rabeem kēe yel-wēn-maandbā sēn be Styō wā, wēn-kusdbā rigdame. « Āndā n be tōnd sukā n tōe n yals bugum ning sēn dit-a wā taoore? Ānda n be tōnd sukā n tōe n yals bug-saal ning sēn ka tol n kiidē wā taoore? » (Ezayi 33 : 14)

Wēnnaam nonglem keogre n°3 : B wilgame ti wāoodā roog yaa rēgdo, la b siig-a lame.

- Efrayiim nebā na n paama toogo! Bala bāmb zoe n zāaga ne maam ! Mam yaool n da rat n fāag-b lame ! Bāmb yaga maam zīrē. Bāmb ka kelemd n boond maam ne sid ye. (Ooze 7 : 13-14)
- Woto me, Wēnnaam me na n sāam-f-la wakat fāa yīnga. B na n lub-f lame, n vuug-f n yiis f fu-roogē wā. B na n yiisa foom nin-vusā suka. (Yun-sōamyā 52 : 7)

Kāab-paalgā kaoreng zī-kāngā wilgda bugmā wat ne yell ningā, yaa sāang ning sēn yaa welg n zāag ne Wēnnaam belmā.

- La b kit ti yāmb sēn namsdā, bi y lagem ne tōnd n paam vuusg wakat ning Zu-soab a Zeezi sēn na n puk arzān ne malegs sēn tar pānga. Bāmb na n waa bug-vileng pugē, n stbg neb nins sēn ka mi Wēnnaam la neb nins sēn ka sakd tōnd Zu-soab a Zeezi koe-noogā. Sibgr sēn segd ne-b la b na n paame: sāoong sēn paad wakat sēn kōn sa, n zāag ne Zu-soabā yāabo la ne bāmb pāngā ziiri, wakat ning Zu-soabā sēn na wa ti neb nins bāmb sēn so wā waoog bāmb da-kānga, ti neb nins sēn tēed bāmbā na ges bāmbā. La yāmb yaool n tēe kaset ning tōnd sēn kūsā. (2 Tesalonik-rāmbā 1 : 7-10)

Wēnnaam sēn yaa bōn-sōama wā fāa ba wā yīngā, ned sã n welg n bas Wēnnaam belmã, rat n yeelame t'a soabã welg n basa vi-bāanã.

- « Sēn-Ka-Saab yeelame: «Vi-bāan ka be nin-wēns yīng ye. » (Ezayi 48 : 22)
- Bāmb tagsg yaa ti maan wēng bala. Sāoong ne wēng bee bāmb soayã zutu. Bāmb ka mi vi-bāan sor ye, la tirlem ka be bāmb sēn piugē ye. Bāmb tugda so-golemse, la ned ning fāa sēn tūud so-kāens ka mi vi-bāan ye. (Ezayi 59 : 7-8)

Tōnd ka tar tēeb n tōe n ylg d meng ya, la a Zeezi tōe n maaga tōnd yel-wēnã yalē sēn wāoodã n kit tōnd lebg yilma.

- Ānda n tōe n yeel ti : « Mam pug yaa pælgā, la m yilga m meng ne m yel-wēnã zāngā ? » (Yel-būnã 20.9)
- Ānda soab n tōe n kit ti bōn-sōng yi bōn-dēgd pugē ? Yēndã soab ka tol n beē ye ! (Zoob 14 : 4) LSG
- Ned a yembr yīn-gāong bāag sēn tar n wa a Zeezi nengē n yīgimd n bōos bāmb ne nimbāaneg n yeele : « Yāmb sã n data, y tōe n maaga maam ti m yi yilemde. » Raoã nimbāaneg yōka a Zeezi ti b tēeg b nug n sus-a n yeele : « Mam datame, lebg yilemde. » Wakat-kāng bala, yīn-gāongã bāag loog n bas-a lame t'a lebg yilemde. (Mark 1 : 40-42)
- La tōnd sã n kēnd vēenemē wa bāmb mengã sēn be vēenemē wã, tōnd tara lagem-n-taar ne taaba, la bāmb Bi-ribl a Zeezi zumã pekda tōnd yel-wēna fāa n yiisi. (1 Zã 1 : 7)

Tōnd ka tol n tar tēeb n tōe n dems d meng ye, la a Zeezi tōe n maaga tōnd n yiis d yel-wēnã, la b rems tōnd ti d yi turga.

- Mam yānda tuum nins fāa sēn maand saasã tēngrã. Fāa yaa zaalem. Fāa yaa wa ned sēn digd sobg bala. Būmb ning sēn golem ka tōe n tēeg ye. La būmb ning sēn paog ka tōe n sōd ye. (Koeeg soaba 1 : 14-15)
- La pag a yembr n dag n be be, ti zīn kit t'a lebg koams hal yuum piig la a nii. A dag n zōrame n ka tōe n doog baa bilf ye. A Zeezi yānd-a lame n gom ne-a n yeele: Paga, fo paama yolsg ne f komsmã. Bāmb tika yēnda ne b nusi. Wakat-kāng bala, a roogame n kō Wēnnaam waoogre... A

wēnda rā-bull pag sēn dik n ning zom wam a tãabo, hal ti zom-nagdgã fãa wuki. (Luk 13 : 11-13, 21)

- Sēn-Ka-Saabo, bi y maag maam ti m paam laafi. Fãag-y maam ti m paam yolsgo, bala, yãmb la m pēgda. (Zeremi 17 : 14)

Tōnd ka tol n tar tēeb n tōe n yiis d meng yel-wēnã yembd pug ye, la a Zeezi tōe n fãaga tōnd n yiis beenē.

- Tōnd Wēnnaam, yaa sida, tōnd dag n yaa yembse, la yãmb ka bas tōnd d yembdã pug ye. (Esdra 9 : 9)
- Mam yaa Sēn-Ka-Saabo, la m na n yiisa Israyell nebã tuum-wēgl nins Ezıpt nebã sēn modg bãmb ti b maanã pugē... Yaa ne kang sēn tar pãng la mam na n tēeg n fãag yãmba. La mam na n sibga bãmb ne sibgr sēn yaa kãseng n fãag yãmba. (Yikr 6 : 6)
- Dē, Bi-riblã sã n yols yãmba, yãmb na n yu burkimb meng-menga. (Zã 8 : 36)
- Sid me, Sug sēn kōt vum a Zeezi Kiris pugē wã tōog yolsa maam ne yel-wēnã tōogo, la ne kūum tōog yembd. (Rom-dãmbã 8 : 2)

Tōnd yalē puga, tōnd tar sūur sēn yaa kãenkãe n yaa zãmb soaba la a Zeezi tōe n kōo tōnd sū-paalga.

- Neb n be n yetē ti b yaa yulma, n yaool n nan ka paam pekr ne b rēgdã ye. (Yel-būnã 30 : 12)
- Yēndã ka zoet Wēnnaam ye. Yēnda belgda a menga, n ka sakd n deeg a kongr n kisg-a ye. (Yun-sōamyã 36 : 2-3)
- A Zeezi yeel-b lame yaa : yãmb yaa neb sēn wilgd nebã ti y yaa tirse. La Wēnnaam mii yãmb sūyã. Bala, bũmb ning neba sēn pēgd wusgã yaa bõn-wēng Wēnnaam nifē. (Luk 16 : 15)
- Ninsaal sūurã pida ne zãmb n yud bũmb fãa, la a yaa wēng wusgo ! Āndã n tōe n bãng-a ? Maam a Sēn-Ka-Saab n feesd ninsaal sūuri, n mi a sēn tagsd bũmb ninga, n keood ned kam fãa wa sēn zems a yel-manesmã, la a tuumã biisi. (Zeremi 17 : 9-10)
- Bark bee ned ning sēn paam a beegrã sugri, la a yel-wēnã yēesgã zugu. Bark bee ned ning sēn paam ti Sēn-Ka-Saab

bas a kongrã taale, la sën ka tar zãmb tagsg a yamë wã zugu! (Yun-sõamyã 32 : 1-2)

- Keo-y ned kam fãa wa sën zems a tuvmã. Bala, yãmb n mi a sũurã tagsgo, sãdã, yaa yãmb y yembr bal n mi ninsaalbã fãa sũyã tagsgo. (2 Kibay 6 : 30)
- Wënnaam, kõi-y maam sũur sën yaa yilemde (Yun-sõamyã 51 : 12)
- Mam na n dika ko-yilemd n zãgs yãmba, la yãmb na n yu ylma. Mam na n yulga yãmb n yiis y rëgdã ne y bõn-naandsã. Mam na n kõi yãmb sũ-paalga, la yam-paalga, m na n yiisa sũur ning sën yaa kãenkãe wa kugrã yãmb yingë wã, la m kõi yãmb sũur sën yaa ninsaal sũuri. (Ezekiyell 36 : 25-26)

16. Wënnaam nifë, neb buud a yiib n be

Wënnaam nifë, tõe ti tõnd yaa nin-wëense (n dik d teegrã n teeg d mengã pãnga), wall tõnd yaa nin-sõamyã, n yaa trse (n dik d teegrã n teeg Wënnaam).

- Bãmb gũuda neb nins sën sakd bãmbã nao-yakmã, la nin-wënsã na n menema lik pugë. Bala, ninsaal ka tõe n tõog ne a meng pãng ye. (1 Sãmwell 2 : 9)
- Bala, nin-wënsã kams na n kaoome, la Sën-Ka-Saab tebendeda nin-trse. (Yun-sõamyã 37 : 17)
- Sën-Ka-Saab wilga b pu-peelem kangã ti buud a taabã fãa yãnde. La dũniyã kiremsã fãa na n yãnda tõnd Wënnaamã fãagre. (Ezayi 52 : 10)
- Bãmb yãame ti ned ba a yembr ka tol n beë ye. Bãmb sũur sãama ned sën ka be n na n këes a toogã yinga. Dë, bãmb mengã nug n kõt bãmb tõogre, la bãmb della b mengã trlem. (Ezayi 59 : 16)
- Yãmb fãaga y nebã ne y nugã pãnga. (Yun-sõamyã 77 : 15)
- Mam trlmã kolgame, mam fãagrã na n pukame,... Tëms nins koom sën gũbgã na n maana tëeb ne maam. (Ezayi 51 : 5).

Sën yaa neb buud a yiib bal n be Wënnaam nifë wã, yaa yaood a yiib me bal n be.

- La nin-kāens na n kēe sibgr sēn kōn sa pugē, la nin-tirsā na n kēe vum sēn kōn sa pugē. (Matiye 25 : 46)
- Nin-tirs tēeb baasda ne sū-noogo, la nin-wēns tēeb na n sāmame. Sēn-Ka-Saab tūudmā yaa gūudum burkīmbā yīnga, la tvum-wēns rāmbā na n sāmame. (Yel-būnā 10 : 28-29)
- Maag f yīng n ges burkina, la f ges nin-tirga. Sēn baood-a vī-bāan tara beoog neere. La b na n naaga kusdbā taab n sāame. Nin-wēnsā ka tar beoog neer ye. Sēn-Ka-Saab n fāagd nin-tirse, yel-pakr wakate, Sēn-Ka-Saab n yaa b pāng zīga. Sēn-Ka-Saab sōngd-b lame ti b pōse. Bāmb na n sōng-b lame n kit ti b pōs nin-wēnse, n fāag-ba, bāmb sēn baood zī-soalgdg bāmb nengē wā yīnga. (Yun-sōamyā 37 : 37-40)
- Nin-tirg paamda yolsg ne toogo, la nin-wēng n let yēnda zīigē n deeg toogo. (Yel-būnā 11 : 8)
- Ninsaal Bi-riblā na n tuma bāmb malegsā ti b yāgs kug-lakdsā fāa ne neb nins sēn maand wēngā n yiis-b bāmb soolmē wā. La b na n loba bāmb wung bugmē, la be na n yu yābr la yēn wābr zīga. Dē, nin-tirsā na n yāga wa wīndg bāmb ba soolem pugē. Bī ned ning sēn tar-a tub wume. » (Matiye 13 : 41-43)

Wēnnaam nonga nebā fāa, la Bāmb ka tol n dat ti nebā kēng bug-tēng n ka tōog n wa Bāmb nengē n wa reeg Bāmb kūunā sēn yaa fāagrā ye.

- Dē, a Zeezi leoka bāmb n yeele : ... La yāmb yaool n ka rat n wa mam nengē n paam vumā ye ! (Zā 5 : 19,40)
- « Maam a Zu-soab a Sēn-Ka-Saab sēn vī wā wēendame n yetē : < Dē yīnga, mam daab yaa ti nin-wēng na ki bī, ayo ! Yaa t'a na tek yam n bas a manesem-wēngā n paam n vumde ! » (Ezekiyēll 33 : 11)
- Bāmb karen-biis a Zak ne a Zā sēn yā woto, b yeelame yaa : « Zu-soaba, yāmb datame ti d kit ti bugum yi yīngr n sig n di-bī ? » La a Zeezi wēnemdame n leng bāmb [n yeele : « Yāmb ka mi sug ning sēn tar yāmbā ye. Bala, Ninsaal Bi-riblā ka wa ti sām ninsaalbā vum ye, la yaa ti fāag-ba. »] La bāmb kēngā tēng a to. (Luk 9 : 54-56) [mo-paalgā]

Tõnd fāa roga ne wēnemā yalē wā, la tõnd tõe n lebga nin-turse (rogem-paalgā) la yaa d sã n dik d teegrā n teeg a Zeezi turlmā.

- Nin-wēns wēnemā singa b ma pugē, zīrē-be-rāmbā rogem daar la b kē moogo. (Yun-sōamyā 58 : 4)
- Ade, mam doga kongrā puga. Hal mam sēn dag n ket m ma pugē, mam yaa yel-wēnā soaba. M ma roga maam yel-wēnā puga. (Yun-sōamyā 51 : 7)
- A Zeezi leok-a lame n yeele : « Mam yeta foom sid-sid ti ned sã n ka leb n dog yesa, a ka tõe n yānd Wēnnaam soolmā ye. » (Zā 3 : 3)
- Wēnnaam kitame ti Kiris sēn ka maan yel-wēna leb yel-wēn tõnd yīnga, ti tõnd tõe n leb nin-turs Kiris pug Wēnnaam taoore. (2 Korēnt-rāmbā 5 : 21)
- La moasā Wēnnaam turlēm pukame ti tōog toog kaē ye, la tōogā ne Wēnnaam no-rēesdbā seb kita turlmā kaseto, sēn yaa ti tēeb ne a Zeezi Kiris wata ne Wēnnaam turlēm neb nins fāa sēn tēedā yīnga. Bala, welgr ka ye. (Rom-dāmbā 3 : 21-22)

Leb n yaa « ba-rāmb » a yiib me n be, ti f sã n dat bi tū a yembrā, wall f tū a to wā. Tõnd sã n paam dogem-paalga, lebga Wēnnaam n yaa tõnd Ba wā.

- A Zeezi yeela bāmb yaa : « Wēnnaam sã n dag n yaē yāmb ba, yāmb dag n na n nongē-la maam, bala, mam yii Wēnnaam pugē, la m yii Wēnnaam nengē n wa. Mam ka wa m toor ye, la yaa bāmb n tum maam... Yāmb ba la Sutāanā, la yāmb dat n pidsa y ba wā raabo. A yu nin-kuud hal singr wēndē ti ta moasā, la a ka pa sid pugē ye, sid sēn ka be yēnda pugē wā yīnga. A sã n yagd zīrē, yaa a puga fāa la rēnda, bala, a yaa zīrē yagd a, la zīrē wā ba. (Zā 8 : 42,44)
- Israyell kambā sã n maand wēnga, ka Wēnnaam yell ye. Yaa Israyell kambā la b tog n paooge. Bāmb zamaanā yaa zamaan-yoog sēn pid ne yel-kega. (Tōod 32 : 5)

Leb n yaa teegr buud a yiib bal n be, tõnd tõe n teega d mengā tuumā, wall d teeg Wēnnaam tuumdā.

- Maam a Sēn-Ka-Saab yetame : « Toog bee ned ning sēn bas maam n dik a teegr n teeg ninsaala, n baood sōngr yēnda nengē wā zugu ! Yēnda wēnda wa tuug sēn be tēn-nabd-koεngē, n ka tol n tar sū-noog ye. Yēnda bee we-raoogā zīig ning sēn yaa kugā suka, la yamsem zīig ti ned ba a yembr ka be beenē ye. (Zeremi 17 : 5-6)
- Bark bee ned ning sēn teeg Sēn-Ka-Saabo, la sēn dell bāmbā zugu ! Yēnda yaa wa tuug sēn be koom noore, t'a yēgā tāo n ta koomā. Tuulg ka wēed-a ye, a vāadā ka kuit ye. War wakate, rabeem ka tar-a ye, a womda biis wakat fāa. (Zeremi 17 : 7-8)
- Mam na n kitame ti kūum ku a kambā, la wēnd-dotā fāa na n bāngame ti mam yaa soab ning sēn feesd tagsd la sūyā, la mam na n yaoo yāmb ned kam fāa wa sēn zems a tuvmā. (Vēnegr 2 : 23)
- Ned ning sēn tar-a Bi-riblā tara vumā, la ned ning sēn ka tar-a Wēnnaam Bi-riblā ka tar vumā ye. (1 Zā 5 : 12)

17. Tōnd tog n bānga d sēn dat būmb ninga

Tōnd segdē lame « n koose/n base » tōnd sēn tar būmb ningā fāa, la d bāng ti ka be ne tōnd sēn maand būmb ningā n kitd ti tōnd paamd sōmbilmā, la yaa a Zeezi b yembr bal n yaa sōmblem soaba.

- Woto yīnga, yel-kāng ka tūud ne soab ning sēn data, wall ne soab ning sēn zoet ye, bee ne Wēnnaam, soab ning sēn zoet nimbāanegā. (Rom-dāmbā 9 : 16)
- A Zeezi sēn yik n dik sore, dao a yembr n zoe n wa n yīgimd bāmb taor n sok bāmb yaa : « Karen-saamb sōngo, bōe la mam na n maan n paam vum sēn kōn sa wā ? ... » A Zeezi yeela yēnda : « Bōe ti fo boond maam ti sōngo ? Nin-sōng ka be ti sā n ka Wēnnaam b yembr bala ye. Fo mii tōdā : Da ku ye. Da yo ye. Da zu ye. Da kis kaset-zīrē ye. Da zāmb ned ye. Waoog f ba la f ma. » Yēnda leoka bāmb yaa : « Karen-saamba, mam saka rēnda fāa hal m yāadem wakat ti ta moasā. » A Zeezi ges-a lame n nong-a. La bāmb yeela yēnda : « Būmb a yembr n paog foom. Kēng n koos būmb nins fāa fo sēn tarā n kō naong rāmba, la fo na paam paong arzānā, la wa n tū maam. » La koe-kāng kitame ti

raoã neng gānem t'a loog ne sū-sāoongo, bala, a rag n tara paoong wusgo. (Mark 10 : 17-22)

- Woto me, yāmb ned ning fāa sēn ka basd būmb nins fāa a sēn tarā ka tōe n yī mam karen-biig ye. (Luk 14 : 33)

Zeezi rag n yeela yēndā yaa : « Būmb a yembr n paoog foom ». Būmb a yembr ning sēn tar yōodā, yaa tōnd sēn na teeg a Zeezi ti b guls tōnd yuurā vum sebrā puga.

- Dē poore, mam yānda ge-kāseng sēn yaa pæelga, ne ned ning sēn zao-a geerā zugā. La dūniyā ne saasē zoeē bāmb taoor n looge, la zīig ka leb n be bāmb yīng ye. La mam yānda neb nins sēn ki wā, nin-kāsemse, nin-talse ti b yas geerā taoore. La b lagsa seba, la b laka sebr a to sēn yaa a vum sebre. B buu sēn ki-bā buudo, n zems ne būmb nins sēn guls sebā pusā, n zems ned fāa tuumd sē yī a soaba. B loba ned ning fāa b sēn ka yā a yuur ti guls vum sebrā pugē wā bugum ko-kāsengā puga. (Vēnegr 20 : 11-12,15)

Ra-pīkā tukrā rat n yeelame ti d ku tōnd wuk-m-mengā, tōnd sēn zāgsd n yetē ti tōnd tara bōn-sōng n na n kō wā, la d yetē ti d ka beegā.

- Dē, bāmb boola b karen-biisā ne neb kuvungā n yeel-b yaa : « Ned sā n dat n tū maam, bi a kūs a mengā raabo, n dik a da-pīk n tū maam. (Mark 8 : 34)
- M ba-biisi, ne maam, sā n yaa ti mam moondame ti b kēes nebā bāongo, bōe yīng ti b leb n namsd maam ? Dē, a Zeezi da-pīkā koεεg sēn yaa wa kug-lakdg ti mam moondē wā ka leb n beegd ned ye ! (Galat-rāmbā 5 : 11)
- Saasē-Pāng-Soabā... Bāmb na n yū zīig sēn welg toore, la b leb n na n yū kugr neb sēn lakda... (Ezayi 8 : 13-14)
- Bark bee ned ning mam sēn kōn yī kug-lakdg a yīngā zugu! (Matiye 11 : 6)

Nebā fāa tōe n paama Wēnnaam fāagrā, la tōnd ka tōe n paam-a ti sā n ka ti d sak n bāngame ti d segd n paam-a lame ye, la yaa tōnd sēn na n wa bāmb nengē ne tēebo.

- B talla a Zeezi meng n maan maoong tōnd yel-wēnā sugr kūun yīnga, la ka tōnd bal yel-wēnā yīng ye, la dūni nebā fāa me yel-wēna yīnga. (1 Zā 2 : 2)

- Wēnnaam puka b barkã, bark ning sēn wat ne fāagr ninsaalbã fāa yīngã. (Tit 2 : 11)
- Tōnd tumdame, la d maoodē, bala, tōnd saagr bee ne Wēnnaam sēn vi la sēn yaa neba fāa fāagda, la Kiris tēedbã fāagd n yūda. (1 Timote 4 : 10)

Tōnd sã n bāng ti tōnd yaa yel-wēn-maandb n yaa nimbāan-neba, n sak n tē a Zeezi, tōnd tōe n kosa Bāmb fāagrã.

- Bāmb na n fāaga nimbāan-ned sēn kelemd n kot sōngre, la naong soab sēn ka tar sōangda. Bāmb na n zoe pān-komsem soab ne nimbāan-ned nimbāanega. Bāmb na n fāaga nimbāan-nebã vum. (Yun-sōamyã 72 : 12-13)
- Gomd ning sēn yet t'a Zeezi Kiris waa dūni n na n fāag yel-wēn maandbã yaa sīda, la gomdã zemsa reegr zānga, la mam yaa yel-wēn-maandbã taoor soaba. La Wēnnaam maana nimbāan-zoeer ne maam, t'a Zeezi Kiris reng n wilg b sū-marã fāa ne maam, mam sēn yaa wēng n yud yel-wēn maandba fāa wã, ti yi kaset neb nins fāa sēn na tē bāmba n dat vum sēn ka setã yīngã. (1 Timote 1 : 15-16)
- La tēeb sã n kaē, ned ka tōe n ta Wēnnaam yam ye. Ned ning sēn wat Wēnnaam nengē tog n tēeme ti b beeme, la ti b ronda neb nins sēn baood bāmbã. (Ebre-rāmbã 11 : 6)
- Sīd me, welgr ka be Zutf ne Gerk suk ye : B fāa tara Zu-soab a yembr sēn maand neb nins fāa sēn boond bāmbã neer wusgo. Bala, ned ning fāa sēn na n bool Zu-soabã yuur na n paama fāagre. (Rom-dāmbã 10 : 12-13)

Tōnd sã n bāng ti yel-wēnã bāag tar tōndo, la tōnd sã n tē a Zeezi, la d wa Bāmb nengē n bao ti Bāmb maag tōndo, tōnd ka na n ki ye.

- A Zeezi sēn wum b sokrã yeela bāmb yaa : « Ka neb nins sēn tar laaft wã n baood tip ye, yaa bāad-dāmba. Dē, kēng n zāms-y koe-kāngã vōore : « Mam sēn dat yaa nimbāan-zoeere ka maand ye. » Bala mam ka wa ti bool nin-turs ye yaa yel-wēn maandbã. » (Matiye 9 : 12-13)
- Mam yetame : « Sēn-Ka-Saabo, zoe-y mam nimbāaneg n maag-ma, bala, maam n beeg yāmba. » (Yun-sōamyã 41 : 4)

Tõnd sã n bãng ti d bee tirlẽm naong puga, la d bãng ti Wẽnnaam tirlmã kom n tar tõndo, tõnd na n laame n kidem n lang arzãna puga.

- Bark bee tirlẽm kom la a ko-yũud sẽn tar b rãmbã zutu, bala b na n tĩgame ! (Matiye 5 : 6)
- Dẽ, a Zeezi zẽka b neng n ges b karen-biisã n yeel yaa: bark bee yãmb sẽn yaa naong rãmba zutu, bala, Wẽnnaam soolem yaa yãmb dẽnda. Bark bee yãmb kom sẽn tar moasã wã zutu, bala, yãmb na n tĩgame. Bark bee yãmb sẽn yãbd moasã wã zutu, bala, yãmb na n laame ! (Luk 6 : 20-21)
- M ba-bi-nongdse, kelg-y-yã ! Dẽ yĩnga, Wẽnnaam ka tũus neb nins dũni sẽn get wa naong rãmbã n kit ti b yĩ arzẽgs rãmba la b na n soog soolem ning bãmb sẽn kãab neb nins sẽn nong-b bãmbã yĩng sıda ? (Zak 2 : 5)
- La a Maari yeelame yaa : Mam sugã pẽgda Zu-soabã, la mam sũur pida ne sũ-noogo, mam fãagd a Wẽnnaam yĩnga... Bala, Pãng-Soabã maana bõn-kãsems n kõ maam... Bãmb tĩgsa kom sẽn tar b rãmbã ne arzẽgse, la b kit ti arzẽgsã rãmb loog zaalem. (Luk 1 : 46-47,49,53)
- Naong soab sã n kelme, Sẽn-Ka-Saab wumdame, la b fãagd-a-la yel-pakr buudã fãa puga. (Yũn-sõamyã 34 : 7)
- Kom ne ko-yũud dag n namsd-b lame, la b pãngã rag n setame. Bãmb sũ-sãangã puga, b kelem n boola Sẽn-Ka-Saabo, la b fãag-b-la b yel-pakrã puga. Sẽn-Ka-Saab kitame ti b rik sor sẽn yaa tĩrga, sor sẽn dabd tẽng b sẽn tõe n ti kẽ. Bĩ b puus Sẽn-Ka-Saab bark b nonglmã yĩnga, ne bõn-bãn nins b sẽn maan ninsaalbã yĩngã yĩnga ! Bala, bãmb kõ ko-yũud sẽn dag n kvud-b rãmbã koom ti b yũ, la b kõ kom sẽn dag n tar-b rãmbã rub ti b rĩ n tĩge. (Yũn-sõamyã 107 : 5-9)
- Yãmb nebã bee zĩig ninga, yãmb a Wẽnnaam sẽn segl naong rãmbã yĩng y sõmbmã pugẽ wã. (Yũn-sõamyã 68 : 10)

La Tõnd sã n teeg d mengã « arzẽgse », (n tagsdẽ ti tõnd yaa arzẽgs rãmb n yaa sõama), tõnd na n wa bãngame ti tõnd « arzẽgsã » ka tol n tar yõod ye.

- La yāmb sēn yaa arzegs rāmba, yāmb na paam toogo, bala, yāmb tara y belsgo. Yāmb sēn dt n tigd moasā wā, yāmb na paam toogo, bala, kom na n yōka yāmba. Yāmb sēn laad moasā wā, yāmb na paam toogo, bala, yāmb na n paama sū-sāoong la nintām. (Luk 6 : 24-25)
- Sēn teeg-a arzek na n luume, la nin-turg tilgda wa tug sēn tobde. (Yel-būnā 11 : 28)
- Ges-y ned ning sēn dag n ka baood ti Wēnnaam yu a pāng zīgā, ned ning sēn dag n teeg a meng arzeg-bēdā, n dag n maand wēng n kogend a mengā ! (Yun-sōamyā 52 : 9)
- Bala, yāmb sēn dik y teegrā n teeg y tuumā ne y arzegsā yīnga, b na n zab n tōoga yāmb me, (Zeremi 48 : 7)
- Moasā, mam gomda ne yāmba, arzegsā rāmba ! Wısg-y y meng n yābe, tood nins sēn na n wa yāmb zutā yīnga ! Yāmb arzekā pōogame. Zūnzūy du yāmb futā. (Zak 5 : 1-2)
- Nina maanda a meng wa arzek soaba, n yaool n ka tar baa fi ye, ti nina maand a meng wa naong soaba, n yaool n tar arzegs wusgo. (Yel-būnā 13 : 7)

18. Nebā fāa tōe n paama Wēnnaam fāagrā

Wēnnaam fāagrā bee tōnd yīnga, hal baa ne tōnd sēn maan yel-beed ninsā, Wēnnaam datame ti tōnd paam fāagre.

- Bala, koe-noogā mooneg yānd ka tar maam ye. A yaa Wēnnaam pāng sēn fāagd ned ning fāa sēn tēeda: Pipi yaa a Zūf-rāmba, ti sēn ka-b Zūf-rāmbā pugda. Sid me, Wēnnaam tırlmā pukda be ne tēebo, la tēeb yīnga, wa b sēn gulsā: Nin-turg na n vu ne tēebo. (Rom-dāmbā 1 : 16-17)
- La yaa neb nins fāa sēn na n bool Sēn-Ka-Saab yuurā bal n na n pōse. (Joël 3 : 5)
- Neb nins fāa sēn na n soond Sēn-Ka-Saab nengē wā ba a yembr ka na n paam sūbgr ye. (Yun-sōamyā 34 : 23)
- Zu-soaba, yāmb yaa sōmblem soaba, la y kōta sugri. Yāmb nonglmā yaa kāsenga, neb nins fāa sēn boond yāmbā yīnga. (Yun-sōamyā 86 : 5)
- Mam kelemd n boonda Wēnnaam, Sēn-Ka-Saab na n fāaga maam. (Yun-sōamyā 55 : 17)

- Sug-sōng ne pug-paalā yetame yaa : Wa-y-yā! Bi ned ning sēn wumd-a yeel ti: Wa-y-yā! Bi ko-yūud sēn tar a soab wa, la sēn dat-a bi a reeg vum koom zaalem! (Vēnegr 22 : 17)
- Wēnnaam ka basd ti bāmb sēn kāabā kaoos n pids wa neb kēer sēn tagsdā ye. La yaa ti bāmb maanda sū-mar ne yāmba, b sēn ka rat ti ned baa a yembr sāama yīnga. Bāmb ratem yaa ti yāmb fāa tek yam n kos sugri. (2 Piyēr 3 : 9)
- Yaa woto n be neer Wēnnaam nifē, la a noom bāmb sēn yaa tōnd fāagdā. Bāmb daab yaa ti neba fāa paam fāagre, la b tōog n bāng sidā. (1 Timote 2 : 3-4) Mo-paalgā

Sid vēenegā yaa ti yel-wēnd buud fāa yaa wēng Wēnnaam nifē, la tōnd sā n wēnemd n wa Bāmb nengē, Bāmb na n kōo tōnd sugri. Yel-wēnd ning Wēnnaam sēn ka tōe n kō sugr yaa Sug-sōng tuusgo, ne b sēn na n kus Wēnnaam n yetē ti b yaa zīrē-be-neda, n zāgs Bāmb tōogā tōnd vumā zāng puga, n ka rat n tē a Zeezi.

- Mam yeta yāmb sid ti ninsaalbā yel-wēna fāa b sēn maandā, la paogr nins fāa b sēn paogdā tōe n paama sugri. La ned sā n paog Sug-sōngo, a ka tōe n paam sugr abada. Yel-wēn-kāng paada ne-a wakat sēn kōn sa. » (Mark 3 : 28-29)
- La ne rē fāa, b leb n maana yel-wēna, n ka tē Wēnnaam bōn-bānā ye. (Yun-sōamyā 78 : 32)
- La moasā, Wēnnaam no-ræesdbā pīnd-n-bāngr goamā sēb puk-a-la wa Wēnnaam sēn ka sungr kōn zīnd saabā sēn yeelā, n wilg soolem dāmba fāa nebā, ti b tōe n sak tēebā, (Rom-dāmbā 16 : 26)
- Ad bāmb tōogā la a woto : Yaa ti d tē bāmb bi-ribl a Zeezi Kiris yvure, la ti d nong taab wala sēn zems tōog ning a Zeezi sēn kō tōndā. (1 Zā 3 : 23)
- Wakatā taame, la Wēnnaam soolem kolgame. Tek-y yam n bas y yel-wēna la y tē Koe-noogā. (Mark 1 : 15)
- Ned ning sēn tēed Wēnnaam Bi-riblā tara kaset kāngā a meng pugē. Ned ning sēn ka tēed Wēnnaam, a maanda bāmb ti b yi wa zīrē yagd a yēnda sēn ka tēed kaset ninga Wēnnaam sēn kus b Bi-riblā wængē wā yīnga. Kaset-kāng la woto : Wēnnaam kōo tōnd vum sēn kōn sa, la vi-kāng bee b Bi-riblā pugē. (1 Zā 5 : 10-11)

- Tõnd sã n vēneg n togs Wēnnaam d yel-wēna, bāmb yaa sid soaba la tirga ti maan tõnd sugr d yel-wēna yīnga, la b pek tõnd n yiis d tuum-wēnsã fãa. Tõnd sã n yeel ti d ka maan yel-wēnde, tõnd geta Wēnnaam wa zīrē yagd a, la bāmb goamã ka be tõnd pugē ye. (1 Zã 1 : 9-10)
- Ned ning sēn tēed-a Bi-riblã tara vum sēn kōn sa. La ned ning sēn kUSD-a Bi-riblã kōn paam vU-kāng ye, la Wēnnaam sū-puugrã na n ta-a lame. (Zã 3 : 36)

Ti sak n deeg ti d beegame, wall d paam sū-sāang d yel-wēnã yīnga, wall d bāng d kongr n paam yel-manegrã ka tõe n fāag tõnd ye.

- A Zudaase, soab ning sēn yōk a Zeezi n kō wã sēn yã ti b kaoo a Zeezi buvd ti na n yU kūumã, a sūrã sāmame, la a talla wanzuri ligd pis-tã wã n wa n na n lebs maan-kuudbã kãsem-dãmbã ne tēngã nin-kēembã la a yeel-ba: «Mam beegame, mam sēn zāmb rao-kāng sēn ka tar yellã ti b yōk-a wã yīnga.» La b leoka yēnda n yeele : « Tõnd toogo ? Paka foom. » Woto, a Zudaas loba ligdã wēnd doogē wã la a yi n kēng n ti sãng a menga. (Matiye 27 : 3-5)
- Sid me, sū-sāang ning sēn yit Wēnnaam nengē wã kitdame ti ned tek yam n kos sugr n paam fāagre, la ned ka maand a bāngē rē yīng ye. La dūni wã sū-sāang wata ne kūum. (2 Korēnt-rāmbã 7 : 10)

Sugr kosg meng-mengã rat n yeelame ti d sak n bāng d kongre, n wēnemd n dik Wēnnaam sēn dat ti d tē bāmb to-to wã (n dik d teegrã n teeg) a Zeezi Kirisi.

- Maam a Zu-soab a Sēn-Ka-Saab sokdame : « Dē yīnga, mam sid ratame ti nin-wēng ki sida ? Bt mam datame t'a bas a manesmã n paam n vumde ? (Ezekiyell 18 : 23)
- Moasã yesa, Sēn-Ka-Saab yetame : « Lebgy n wa-y mam nengē ne y sūyã fãa, wa-y ne no-loeere, ne yābr la wiisgu ! (Joël 2 : 12)
- Bas f yell ne Sēn-Ka-Saabo, teeg bāmba, la bāmb na manege. (Yun-sōamyã 37 : 5)
- Dē, a Zeezi vēnega b yaa mã ti b tōog wum Wēnnaam guls sōamyã vōore. La a Zeezi yeel-b lame yaa: Woto b gulsame n yeel ti Kirisã tog n namsame la ti b na n vuug n

basa kūum rasem a tãab daare. La ti sēn sung ne Zeruzalēm, b na n moona yam tekr koεeg buudã fãa suk ne bãmb yuur ti b tõe n paam yel-wēna sugri. (Luk 24 : 45-47)

Koe-noogã yaa nana-nana : tōnd manesmã, wall tōnd nus tuumã ka tõe n kit ti tōnd paam fãagr būmb baa a yembr pugē ye, la Wēnnaam nonglmã puga, b segla fãagrã zāng b toor tōnd yīnga, la yaa bãmb sōblmã ne b tuum-sōngã puga. Tōnd sēn na n maan to-to n paam fãagre, yaa ti d sak n bāng d kongrã, la d tē t'a Zeezi kii tōd yel-wēnã yīnga, la b lebg n vuugame, la d bool-b n kos ti b kō tōnd bãmb kūunã zāng sēn yaa zaalmã sēn yaa fãagrã.

- Wēnnaam, zoe-y mam nimbāaneg wa sēn zems y nonglmã. Yēes-y mam kongrã, y nimbāan-zoe-kāsengã yīnga. Pek-y mam beegrã zānga, la y yulg maam n yiis m yel-wēnã. Bala, mam sak n deega m kongrã, la mam yel-wēnã bee m taoor wakat fãa. (Yun-sōamyã 51 : 3-5)
- La yēnda yiisa a Poll ne a Sılaas yinga, n sok-b yaa : M neb sōamyã, bõe la mam tog n maan n paam fãagre ? La b leokame n yeele : Tē-y Zu-soab a Zeezi, la yāmb ne y yirã rāmb na n paama fãagre. (Tuumã 16 : 30-31)
- Fo sã n kis Zu-soab a Zeezi kaset ne f noore, la fo sã n tē f sūurē ti Wēnnaam vuuga bãmb n yiis kūum suka, fo na paam fãagre. (Rom-dāmbã 10 : 9)
- Dē, yāmb sēn yaa nin-wēnsã sã n mi ti kō y kambã bōn-sōama, ka Wēnnaam n mi n yud n na n kō neb nins sēn kot bãmbã bōn-sōama sida ? (Matiye 7 : 11)

Tōnd sã n sid tē ne d sūurã fãa, dē, tōnd paamda yolsg ne yānd buud fãa. Yōwã yaa būmb sēn tog n kō tōnd sū-noogo !

- Mam na n kōo bãmb sugr b kongrã yīnga, mam ka na n leb n tēeg b yel-wēnã yell ye. (Zeremi 31 : 34)
- Yaang ne nin-taoor sēn zār ne taab to-to wã, Sēn-Ka-Saab zāagda tōnd ne d beegrã me a woto. (Yun-sōamyã 103 : 12)
- Ned ning fãa sēn tēed bãmb kōn paam yānd ye. (Rom-dāmbã 10 : 11)

- Woto yīngā, sībgr ka be neb nins sēn be a Zeezi Kiris pugē [n kēnd wa sēn zems Wēnnaam Sugā raabā la ka yīng ratmā] zut ye. (Rom-dāmbā 8 : 1) Mo-paalgā
- Baa ne yāmb sēn nan ka yā a Zeezi Kirisā, yāmb nonga bāmba. Baa yāmb sēn nan ka yā bāmbā, yāmb tēeda bāmba, n maand sū-noog noor sēn ka tōe n togse, la sēn tar ziiri. Bala, yāmb paama y susā fāagr ti yi y tēebā keoore. (1 Pīyēer 1 : 8-9)

Wēnnaam sēn tar pān-tōog buud fāa, la b mi būmb fāa wā, yaa sōama ti d rik weer n zāmsg būmb nins bāmb sēn yeel tōnd b Gomdā pugā. Tōnd sā n zāms Wēnnaam Gomdā, a na n sōnga tōnd ti d bi n paase, la d pōs zāms-wēnsā.

- Mam sūr nooma ne yāmb sēn kāabā, ti yaa wa ned sēn paam te-zēdem wusgo. (Yun-sōamyā 119 : 162)
- Mam ka kus tōod nins sēn yi bāmb noorē wā ye. Mam sulga m meng n sak bāmb noorā sēn togs goam ninsā. (Zoob 23 : 12)
- A Zeezi leoka bāmba : « Ka yāmb sēn ka wumd guls-sōamyā, wall Wēnnaam pāngā vōor yīng la yāmb tudg-y sīda ? (Mark 12 : 24)
- Paas-y maam pāng wa y sēn yeelā, (Yun-sōamyā 119 : 133)
- Yi-y wa kom-peelse, n tulg Wēnnaam goamā sēn yaa wa bīisim sēn ka pulā, t'a bus yāmb ti y paam fāagre, (1 Pīyēer 2 : 2)

So-sōng d sēn tōe n dik n bilg Wēnnaam sebrā yaa Wēnnaam sebrā menga. Sēn paase, Wēnnaam sēn yaa Sug-sōngā, bāmb sēn be tēed fāa pugē wā, bāmb tōe n kell n zāmsa tōnd Bāmb Gomdā vōore.

- La sōangdā, Sug-sōngā m ba sēn na n tum ne mam yuurā, yaa bāmb n na n zāms yāmb būmb fāa, la b tēeg yāmb būmb nins fāa mam sēn yeel yāmbā. (Zā 14 : 26)
- La ne yāmba, Sug-sōng ning yāmb sēn deeg bāmb nengē wā bee yāmb puse, la yāmb ka baood ti b zāms yāmb ye. La wa bāmb Sugā sēn zāmsd yāmb būmb fāa wā, ti yaa

sidā, la ka zīrē wā, woto, bi y pa ne Kiris wa Sug-sōng sēn zāms yāmb to-to wā. (1 Zā 2 : 27)

- Yam sã n paoog yāmb ned a yembre, bi a kos Wēnnaam sēn kōt nebã fāa ne yamleooog n ka lengdē wā, la b na kō-a yamã. (Zak 1 : 5)
- Yēnda Wēnnaam zāmsa yēnda a sēn tog n maane, Wēnnaamã zāms-a-la bōn-kānga. (Ezayi 28 : 26)

B tōe n dika seb-bi-kāngã n puɪ ti gidgr ka ye. Sã n yaa ne bāng-paalã tuum-te-paalã wall sã n yaa guls sebr zugu, la būmb sēn be bal yaa ti b ka segd n toeem būmb wall b paas būmb a pug ye. La b tog n puɪ-a lame n ka reeg ligd ye

Yāmb tōe n kēe zīg ning sēn pugdã n telesarze (télécharger) seb-bi-kāngã “wonderfulsalvation.com”. B tōe n yāk-a lame n ning ordinatær puga, wall b ning-a sebr zug n tar n karemdē.